

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXIII Nr. 12

KETVIRTADIENIS, BIRŽELIO [JUNE] 9, 1983

KAINA 25 c.

KASDIEN

DĖL DERYBŲ ŽENEVOJE MERAS NEKLYDO APIE NUSIKALTELIUS TURI PRAKISUSI

Ženevoje vyksta ginkluotės apribojimui JAV-TSRs derybos. Ka jos žmonijai duos, sunku pasakyti. Daugiausia tai priklausys nuo pačios žmonijos.

Faktas yra faktas, kad sąmoningai galvojančios žmonių masės nori, jog didžiosios šalys per nusiginklavimą eitų prie visuotinos taikos pasaulyje. Simtai tūkstančių žmonių to reikalauja, tūkstančiai ir tūkstančiai taikos šalininkų visa esybe už taiką pasaulyje.

JAV-TSRs atstovai susėdė už derybų stalo Ženevoje tai turi galvoje, bet ar skaitysis su sąmoningai galvojančiomis žmonių masėmis, prašosi klausimas, kai agresyviojo imperializmo interesams yra svarbiausia žūt-būt nepasiduoti, nesitraukti iš pozicijų.

Atlanta miesto meras Andrew Young sako, jog naujasis Čikagos meras Harold Washington turi nemalonumų su miesto politikieriais dėl to, kad jis nemanė, jog laimės rinkimus. Rinkiminės kampanijos metu, kaip protestų kandidatas, per daug atvirai stovėjo prieš isisėnėjusią demokratų politinę mašiną ir atskirus reakcinius politikierius.

Vadinasi, jeigu būtų galvojęs laimėti rinkimus, jis taip atvirai nebūtų šturmavęs. Atlanto miesto meras Andrew Young klysta. Harold Washingtonas galvojo laimėti rinkimus, bet kadangi nebuvo politikierių kandidatas, o žmonių nuširdus kandidatas, rinkiminės kampanijos metu jis ir reiškė nuotaikas žmonių, kurie jį rėmė, išskėlė kandidatū. Ir jis neklydo.

Amerikos miestuose visokie nusikaltėliai veisiasi kaip skruzdės. Einant gatve ne tik nakties metu, o ir dienos metu reikia darytis, kad kas tavęs neužpultų, naktį namus užsirakinti keliais užraktais.

Tokie žmonių užpuodinėjimai, apiplėšimai, įsilaužimai yra nedarbo pasėkos. Žmogus iš ko nors turi pragyventi. O be to, yra nemaža ir tokių, kurie už piktadarybę nepaiso būti pasodinti kalėjimams, nes kalėjime geriau negu valkietis pusbdžiam gatvėmis.

Cia ir pakastas šuniukas, kad kalėjimuose nebetelpa įnamiai. Paleidžia tūkstančius ir šimtus iš kalėjimų nebaigusius atlikti bausmę. Reiškia, vėl valkietis gatvėmis, vėl nusikalsti. Su profesionaliais kriminalistais kitas reikalas. Jų kalėjimuose neperdaugiausia, nes policijai juos sučiupti nėra taip lengva, kaip šiuos nelaiminguosius.

Iš Illinois kalėjimų galvoja šiemet paleisti net apie 14,000.

Tarybų Sąjunga 1965 metais su

ŽALIOJO MIŠKO LOPŠYS

Miškininkai Stasys Sakūnas ir Antanas Sirvydis.

Tik keliolika minučių mums pasisekė pasikalbėti su Antanu Sirvydžiu, Rokiškio bandomojo miškų ūkio gamybinio susivienijimo medelyno viršininku.

Kartu su susivienijimo vyr. miškininku Stasiu Sakūnu pasukome į medelyną, kur, pasak viršininko, dabar triūsia visi medelyno žmonės.

Plačios medelyno plantacijos — tai tas lopšys, kuriame pradeda savo kelią į respublikos girias, miestus ir kaimus žalieji žmogaus bičiuliai — medžiai.

Daugiau kaip pusantro šimto hektarų užima medelynas. Stai bėga tolyn lieknų liepalių eilės, už jų rikiuojasi ažuolų, berželių, uosių gretos. Spygliuočių sodri žaluma glosto akį įvairiausiais atspalviais — dygioji sidabrinė eglė, baltoji eglė, pocūgė, maumedis, vakarinė tuja. Medelyno kolektyvas išaugina tūkstančius kaulenio, ligustro, pūsenio, gudobelės, sidadrakrūmio, erškėčių ir kitokių krūmų sodinukų — apie septyniasdešimt rūšių.

Pernai medelyno žmonės išaugino daugiau kaip septynis milijonus standartinių sėjinukų, tinkamų sodinti miške, ir 1,6 milijono sodinukų. Ką šie skaičiai reiškia, papasakojo vyr. miškininkas Stasys Sakūnas.

Pušalių vienam hektarui pasodinti reikia 6-8 tūkstančių, eglaičių — 3,3 tūkstančio. O vien susivienijime šiemet planuojama pasodinti

Vakarų šalimis darė prekybos už 2,800 milijonus rublių, 1980 metais jau už 31,600 milijonus rublių. Tai rodo, kaip Tarybų Sąjungoje didėja rinka Vakarų šalių gaminiam.

Amerika Tarybų Sąjungos rinkoje beveik nieko nereiškia. Visokiais embargais ir išpuoliais prieš Tarybų Sąjungą šią rinką faktinai turi prakišus. Jeigu prekyautų normaliai, apskaičiuojama, turėtų dešimties tūkstančių žmonių darbo, o dabar špyga.

Sveikai galvojant, Vašingtono tokia antitarybinė politika yra nesąmonė. Kai kurie biznio rateliai dėl tokios Vašingtono politikos susirūpinę, bet prez. Reaganą apsupę kietakakčiai, — "nothing do".

S. J. Jokubka

R. Jakiūno nuotr.

dinti 470 hektarų naujo miško, ūkių eroduojamose žemėse medeliais apšodinti dar 165 hektarus. Beje, sėjinukus ir medelius iš medelyno ima ne tik keturi susivienijimo miško ūkiai. Juos vežasi ir Biržų, Sventionėlių miškų ūkių gamybinių susivienijimų, Jonavos rajono miškininkai. Net Tauragės, Kazių Rūdos miškininkai iš čia vežasi kai kuriuos sodinukus. Na, o žemdirbiai pirkti medelių čia važiuoja kone iš visos respublikos. Pernai gyvenvietėms, sodyboms, rajonų centrams apželdinti medelynas padavė beveik 200 tūkstančių medelių ir krūmų.

Daug triūsio įdeda medelyno kolektyvas, kol išaugina, išpuoselėja kiekvieną medelį, krūmą. Kad ir ta skarota eglaitė, kuri sodriai žaliuoja, sakykim, šile ties Anykščiais, Rokiškio medelyno daigynė jį atrodo visiškai kitaip. Metinis daigelis, lepus ir gležnas, vos vos įžiūrimas. Ir gimtosios žemės laikosi silpnai. Todėl labai kruopščiai prireikia ravėti daigyną. Tik antraisiais metais eglutė pratįsta iki 8-10 centimetrų, geriau į žemę įsikabina.

O grakščiosios liepaitės. Aštuonerius metus prireikia auginti jas medelyne, triskart persodinti. Tas pat ir su ažuoliukais, klevais, sidadbrinėms eglaitėmis.

J. Svoba

Trumpai

— Niujorke liaudies mokykla marksizmo studijoms plečiasi. Mokyklos direktorius Larry Moskowitz sako, atsidariusiam gegužės 7 dieną semestre tapo įvesta net 40 kursų.

— Plieno pramonėje, labai galimas daiktas, nedarbas gali padidėti dar labiau. U. S. Steel korporacija nusprendė neapdirbtą plieną importuoti ir savo įmonėse čia tik jį apdirbti.

— Raštinių sekretorių skirtoje savaitėje visur girdėjosi raštinėse norime "Raises, not roses" (norime algų pakėlimo, o ne rožių). Apie du trečdaliai raštinių darbininkų yra moterys bei merginos. Jų algos, išties, nepavydėtinos — vos apie \$10 tūkstančių per metus, vidurkiu imant.

— Čikagoje, 364 W. Erie St. veikiančiame Taikos muziejuje ge-

Kuo "nusikalto"

Grenada

Karibų jūroje yra nedidelė valstybė — Grenada. Jos plotas — 344 kvadratiniai kilometrai, gyventojų skaičius tesiekia 110 tūkstančių. Žemėlapyje Grenada tėra vos įžiūrimas taškelis Antilų salyne. Tačiau JAV vadovų kalbose ji vaizduojama kaip didelės "grėsmės" židinys, kurstomas Tarybų Sąjungos ir Kubos.

1979 metų kovo 13 dieną Grenadoje įvyko rinkimai. Juose laimėjo Naujojo revoliucinio judėjimo partija, vadovaujama Moriso Bišopo. Proamerikiniam diktatoriui E. Geirui teko nešdintis į JAV, iš kur jis dabar ruošiasi sugrįžti su ginkluotais samdiniais. Tuo tarpu Grenadoje per tuos ketverius metus įvyko didelės permainos. Liaudies išrinktai vadovybei pavyko dvigubai sumažinti nedarbą. Įgyvendinama žemės reforma. Kuriamas ekonomikos valstybinis sektorius, pradėtas gamybos planavimas. Praėjusiais metais, pavyzdžiui, krašte gamyba išaugo daugiau kaip 5 proc.

Užsienio politikoje Grenada laikosi neprisijungimo principų, aktyviai dalyvauja neprisijungimo judėjime, pasisako prieš militarizmą. Ji pasiūlė paskelbti Karibų jūrą taikos zona, kurioje nebūtų karinių bazių ir karinių manevrų.

Grenados vykdoma vidaus ir užsienio politika nepatinka Vašingtonui. Štai kodėl prieš ją ir buvo pradėta triukšminga propagandinė kampanija. Ją pradėjo pats prezidentas R. Reaganas. Kalbėdamas per televiziją, jis įrodinėjo, jog Tarybų Sąjunga ir Kuba militarizuoja šią salą. Įrodymui prezidentas demonstravo iš palydovo darytas nuotraukas, kuriose buvo užfiksuota aerodromo statyba Grenadoje. Į tai Grenados vyriausybė atsakė, jog statomas tarptautinis aerodromas negali kelti jokio pavojaus JAV, jis nėra didesnis už kitus aerodromus kaimyninėse salose. Antra vertus, pradėdama šio aerodromo statybą, Grenada pirmiausia pagalbos paprašė iš JAV. Viena amerikiečių firma iš Miamio netgi prisidėjo prie aerodromo statybos. Vadinasi, čia nėra jokių paslapčių ar kokių nors pavojingų ketinimų, kurie keltų grėsmę Vašingtonui. Keliamas triukšmas tėra priedanga, kuria maskuojami planai kištis į Grenados, kaip ir kitų Centrinės Amerikos tautų, vidaus reikalus.

Taigi statomas aerodromas čia niekuo dėtas. Pažangus Grenados vyriausybės kursas — štai kur slypi pagrindinė priežastis, dėl kurios į Vašingtono nemalonę pateko ši maža valstybė. **Apžvalgininkas**

gužės mėnesį vyko ekspozicija Chicago Area Artists on Peace. Savo darbus, susijusius su taikos tema, eksponavo daugiau kaip 300 dailininkų.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.

Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Skamba gražiai, bet . . .

AFL-CIO profsąjungų pramoninis departamentas buvo suruošęs Vašingtone konferenciją klausimui, kaip "Atstatyti pramoninę Ameriką". Konferencijoje dalyvavo plieno, automobilių, elektros, mašinistų ir kitų pramonės šakų darbininkų daugiau kaip 700 delegatų. Diskusijų metu labiausia buvo svarstoma, kas daryti su korporacijomis bei kompanijomis, nepaisančiomis savo krašto ekonomikos, uždarinėjančiomis savo įmones, kad tik daugiau turėjus pelno.

Plieno darbininkų profsąjungos viceprezidentas Lynn Williams pavyzdžiui paėmė U. S. Steel korporaciją. Girdi, derybose dėl darbo naujo kontrakto darbininkai korporacijai nusileido, bet kaip greitai kontraktas buvo pasirašytas, korporacija paskelbė, jog neapdirbtą plieną pirkis užsienyje ir Philadelphiaje uždarys savo įmonę Fairless, nes esanti pasenus šių dienų technikos reikalavimams. Profsąjungos viceprezidentas Lynn Williams akcentavo, kad korporacija pakankamai turi lėšų nupirkimui naftos kompanijos, bet "neturi" lėšų sumoderninimui Fairless įmonės, kad nereiktų paleisti iš darbo keli tūkstančiai darbininkų, kad nereiktų krašto valiutą eikvoti plienui pirkti užsienyje. Korporacijai nesvarbu, kad keliems tūkstančiams darbininkų nebus darbo, kad valstybei išmokėjimai užsieniui padidės, bile pirkdama užsienyje neapdirbtą plieną padarys daugiau pelno.

Piktai prieš korporacijas kalbėjo ir elektricistų sąjungos prezidentas William Bywater. Jis sako, jog prieš 20 metų elektricistų sąjunga turėjo daugiau kaip 400,000 narių, o dabar beturi mažiau kaip 200,000. Kodėl taip? Ogi, kad G. E. Westinghouse, RCA ir kiti radijo bei TV įmonininkai savo fabrikus perkėlė į Taiwaną, Japoniją ir kitur.

Milijoną narių turinčios mašinistų asociacijos prezidentas William Winpisinger kaltina daug nacionalines korporacijas, kad jos savo kapitalu neinvestina į savo įmones čia Amerikoje, o tik plečia jas susijungdamos su kitomis tolygiomis bei silpnėmėmis, kad naujų darbų neduoda. O dar gražiau esą, jos liepia Amerikos darbininkus algomis konkuruoti su Brazilijos, Čilės, Hong Kongo, Korėjos . . . darbininkais, nes kitaip jos uždarys čia Amerikoje savo įmones.

Ir kas su tokiais korporacijomis, mažesnėmis kompanijomis bei įmonininkais daryti, kad vardan didesnių pelnų nepaiso savo krašto ekonomikos, nepaiso, kad darbininkams darbų vis mažėja! Konferencijoje vyravo nuomonė, jog tam reikia padaryti galas.

William Winpisinger mano, jog reikia suorganizuoti tam tikras veiksnys, kuris turėtų galią susekti, ar išties korporacijai, kompanijai bei savininkui fabrikas nerendibilus ir kodėl nerendibilus. Ir jeigu susektų, kad fabrikas gali išsiversti, tai griežtai uždrausti jį uždaryti ir perkelti kitur, kur duotų didesnį pelną. Savininkui su tuo nesutikus, tokį fabriką turi paimti kontroliuoti federalinė valdžia.

Skamba gražiai, bet ar dėl to sumažėtų nedarbas bei būtų krašto ūkiai nauda, prašosi klausimas. Išsikasti iš nedarbo bei krašto ekonomikos silpnėjimo vienatinė išeitis yra, kad gamybos priemonės būtų perduotos darbo liaudžiai.

Čikagos baltieji reakcininkai triukšmauja

Čikagos piliečių daugumos balsais miesto meru išrinktas pažangių nuotaikų negras Harold Washingtonas tarytum turėtų būti miesto bosas, tarytum jis turėtų tvarkyti miesto reikalus, bet nereiktų tų baikių. Vos spėjo po rinkimų aldermanai susirinkti į miesto tarybos posėdį, nuo seniai miesto valdžioje įleidę savo šaknis reakcinių nuotaikų baltieji aldermanai politikieriai prieš išrinktą merą sukėlė didžiausią triukšmą. Savo vadu jis pasirinko pašlijusios demokratų politinės mašinos pirmininką Edward R. Vrdolyak.

Kaip žinia, meras Washingtonas rinkiminės kampanijos metu žadėjo, jeigu laimės rinkimus, sieks reformų, kad politikieriams miesto valdžioje vietos nebūtų. Na, ir tuojau pirmame miesto tarybos posėdyje, anot kai kurių spaudos komentatorių, prasidėjo "civilinis karas" prieš merą Washingtoną, kad pasiskirstymu miesto valdžioje vietų uždėjus jam apinasrį.

Pašlijusios demokratų partijos politinės mašinos pirmininkas Vrdolyak savo pusėje turi 28 baltuosius reakcinių nuotaikų aldermanus politikierius, meras Washingtonas keliais balsais mažiau. Merui Washingtonui nepasiduodant, kad reakciniai baltieji politikieriai aldermanui uždėtų jam apinasrį, rietenų gaisrui užgesinti net buvo kreiptasi į teisumą. Ir ar tas gaisras bus užgesintas, prašosi klausimas. Prigesintas gal ir bus, bet neužgesintas.

Tai pavyzdys, kaip išgalėję reakciniai politikieriai, atstovaujantys tam tikriems interesams, nenori pasiduoti piliečių daugumos valiai, kaip stengiasi neapleisti savo pozicijų. Liaudis tai mato, stebisi, daro išvadas ir vargiai ar pamirš reakcinių politikierių užmačias pažaboti merą savo reikalui.

2

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

TURKIJA NEISILEIDO

Turkijos vyriausybė atmetė JAV prašymą leisti sumontuoti Turkijos teritorijoje vienuolika retransliatorių radijo stotims "Laisvoji Europa", "Laisvė" ir "Amerikos balsas", kurios vykdo radijo diversijas prieš Tarybų Sąjungą ir kitas socialistines šalis.

Kaip praneša laikraštis "Milijet", Turkijos vyriausybė savo nutarimą argumentavo tuo, kad šios aparatūros funkcionavimas šalyje gali neigiamai atsiliepti Turkijos santykiams su kaimyninėmis šalimis.

SUOMIJA IR TSRS

Suomijos naujo kabineto programos užsienio politikos skyriuje sakoma, kad jis "vystys pasitikėjimu pagrįstu savitarpiai naudingą, geros kaimynystės santykiams su Tarybų Sąjunga, kurie remiasi 1948 metų Tarybų Sąjungos ir Suomijos draugystės, bendradarbiavimo ir savitarpio pagalbos sutartimi".

Prekybiniai ir ekonominiai ryšiai su TSRS "bus stiprinami remiantis abiejų šalių pastaraisiais metais pasiektu aukštu prekybinių mainų lygiu panaudojant galimybes, kurias teikia TSRS ir Suomijos prekybinio, ekonominio bendradarbiavimo vystymo ir gilinimo ilgalaikė programa iki 1995 metų."

UŽDRAUSTI BRANDUOLINĮ GINKLĄ

Lundo universiteto katedros vedėjas prof. Erikas Boisenas, kuris yra vienas organizacijos "Svedijos gydytojai prieš branduolinį ginklą" vadovų, paragino aktyvinti pastangas, kad būtų visiškai uždraustas branduolinis ginklas. Šiai organizacijai dabar priklauso apie 3.5 tūkstančio Švedijos sveikatos darbuotojų. Kalbėdamas seminare tema "Branduolinio karo padariniai", jis pabrėžė, jog jie bus tokie baisūs, kad neduos jokių rezultatų visoms gydytojų pastangoms išgelbėti žmonių gyvybę.

SUIMTI KONTREVOLIUCIONIERIAI

Afganistano Demokratinės Respublikos saugumo organai suėmė kontrrevoliucinės organizacijos "Afgan meliat" vadovus.

Afganistano Demokratinės Respublikos saugumo tarnybos pranešime, kuris paskelbtas Afganistano spaudoje, pažymi, jog paimti dokumentai ir kontrrevoliucionierių prisipažinimai rodo, kokius plačius ryšius "Afgan meliat" palaikė su kitomis antivyriausybėmis grupuotėmis, taip pat su JAV ir Anglijos specialiosiomis tarnybomis.

ANTIKARINIS MITINGAS

Japonijos sostinėje pažangių šalies jaunimo organizacijų iniciatyva įvyko masinis antikarinis mitingas. "Jaunimas neleis, kad Japonija virstų branduolinio karo arena!", "Japonijoje neturi būti branduolinio ginklo!", — skandavo mitingo dalyviai.

SMERKIA KIŠIMASI

Kova prieš Reagano administracijos skatinamas ginklavimosi varžybas yra svarbiausia mūsų laikų problema, pareiškė Grenados premjeras Moris Bišop. Taip pat griežtai pasmerkė JAV kišimąsi Centrinėje Amerikoje. Dėl šio nusikalstamo kurso, nurodė jis, Salvadore vien pastaraisiais metais žuvo daugiau kaip 30 tūkstančių žmonių.

UŽ RASISTŲ PINIGUS

Rasistinė Pietų Afrikos respublika plečia propagandinę kampaniją Vakarų šalyse siekdama, kad ten visiškai būtų pritarta jos užsienio ir vidaus politikai. Vieną iš tokių šalių Pretorijoje valdžia pasirinko Prancūziją.

Skiriamos didžiulės sumos siekiant paveikti visuomenės nuomonę, papirkti žurnalistus ir atskirus spaudos organus. Kaip pripažino PAR parlamente užsienio reikalų ministras R. Bota, jo žinyba finansavo Paryžiuje leidžiamą žurnalą "Kurje parlemanter".

A. PAPANDEU PAREIŠKIMAS

Graikija stoja už tai, kad branduolinis ginklas būtų pašalintas iš šalies teritorijos, pareiškė premjeras André Papandeu. Kalbėdamas Graikijos merijų ir komunų centro sąjungos suvažiavime, jis pasiūlė Balkanų šalims įsijungti į kovą už nebranduolinės zonos sudarymą pusiasalyje.

Grenlandams kelia susirūpinimą

Grenlandijoje, kuri yra Danijos dalis, turinti autonominės srities teises, paskelbti ten įvykusių landstingo (nacionalinio parlamento) rinkimų rezultatai. Balsavo apie 25 tūkstančius grenlandų. Žymiausios politinės partijos — suimut (socialdemokratų) ir atasut (nuosakioji buržuazija) — išsaugojo savo pozicijas. Naujos sudėties landstinge jos turės po 12 deputatų. Anksčiau šios partijos turėjo atitinkamai 13 ir 8 mandatus.

Praėjusiais metais Grenlandijos landstingas nutarė išplėsti savo sudėtį nuo 21 iki 26 deputatų. Naujame Grenlandijos parlamente turės atstovų dar viena partija — kairiosios orientacijos partija inuit atakvatigit, gavusi 2 deputatų mandatus.

Per rinkiminę kampaniją daugiausia dėmesio buvo skiriama klausimams, susijusiems su Grenlandijos išstojimu iš Bendrosios rinkos. Praėjusių metų vasario mėnesį dauguma Grenlandijos gyventojų per referendumą balsavo prieš tolesnį dalyvavimą Europos ekonominiame bendrijoje.

Nors Grenlandija siekia išstoti iš "dešimties", EEB vadovybė nesiliauja mėginusi išlaikyti ją bendrijoje. Turtingų salos gamtinių išteklių eksploatavimas duoda Bendrosios rinkos monopolijoms didelį pelną. Dėl to pirmiausia nukenčia žvejyba — pagrindinė Grenlandijos ekonomikos šaka, net EEB traleriai grobuoniškai žvejoja prie Grenlandijos krantų.

Didelį Grenlandijos visuomenės susirūpinimą kelia militaristinių pasirengimų aktyvinimas JAV karo bazėse salos teritorijoje. Kaip pareiškė parlamento rinkimų išvakarėse Grenlandijos ministras pirmininkas J. Motzieltas, Amerikos administracijos planai — dar labiau įtraukti salą į karinių pasirengimų orbitą — visiškai prieštarauja gyvyningame Grenlandijos gyventojų interesams.

Įvykę landstingo rinkimai — atliepi po to, kai Grenlandijai 1979 metais buvo suteiktas savivaldos statusas.

V. Sidaras

Vilnis, 1983 birželio 9

DIDESNI UŽ SAVE

Reklamą "vaduotojai" mėgsta. Sulaukę garbingo amžiaus, daugelis jų skuba apžvelgti savo nuveiktus darbus. O jų per visą gyvenimą susikaupia ne taip mažai. Vienas nelabai raštingas, bet tingus "vaduotojas" gal dešimtį straipsnių teparašo, užtat kitas, žymiai triušlesnis, ir arti šimto įstengia. Bloga viena — nelabai kas iš tautiečių šiuos "nuopelnus" pastebi ir tinkamai įvertina... Tačiau nėra padėties be išieities — jeigu niekas tavęs nešlovina — privalai tu pasirūpinti pats. Tada pasirašyti rankoves ir, keiksnodamas tautiečius už nedėkingumą, sulipdai apie save vidutinio storumo tomą. Arba du. Bet geriau! žinoma, tris. Tada yra ką svečiams ir anūkeliams parodyti, ir spaujdoje pasireklamuoti. Žiūrėk, dešimtį egzempliorių artimi giminaičiai ir nuperka.

Faktų reikalaus mūsų oponentai ir jie bus teisūs. Jeigu ką nors teigi — malonėk įrodyti. Ta proga siūlome prisiminti Čikagoje dienos šviesą išvydusį neperiodinį leidinį "Lietuvos žurnalistas", skirtą rašytojo Vytauto Alanto 80-sioms gimimo metinėms. Beje, pagerbia šį asmenį "vaduotojai" jau antrą kartą. Ką gi gero galima pasakyti apie šį leidinį? Žodis "Akiračiams": "Deja, šis "Lietuvos žurnalisto" numeris tiek savo turiniu, tiek techniškai sutvarkymu labiau panašus į mėgėjišką kurios nors lituanistinės mokyklos laikraštį, o ne į rimtą leidinį, skirtą rašytojo pagerbimui".

Na ir kas? — gali paklausti koks nors skeptikas. Techniškas leidinio sutvarkymas dar nieko nesako apie jo kokybę. Todėl dar kartą suteikime žodį "Akiračiams": "Vietoj kompetentingų straipsnių, nagrinėjančių Vytauto Alanto literatūrinę kūrybą, leidinio redaktoriai sugalvojo užpildyti puslapius trafaretinėm minėjimo kalbom. O didesnė pusė leidinio užpildė pats Vytautas Alantas, visai save iškeldamas ir smulkiai išskaičiuodamas kiekviena

savo parašytą knygą ar straipsnį, ką paprastai padaro redakcija ar recenzentas."

Blogas pavyzdys užkrečia... Antai "vaduotojų" periodinė spauda, liudija tie patys "Akiračiai", yra nuolat užpildoma Pasaulio Lietuvių bendruomenės valdybos pirmininko Kutkaus rašiniiais... apie Kutkų. Ir tokių pavyzdžių galima pateikti ne vieną. Ne taip seniai, pavyzdžiui, išėjo Brazaičio-Ambrazevičiaus rašinių trečias tomas. Komentuodami šį džiugų autoriui faktą, "Akiračiai" pastebi, kad didelio tobulumo savo kūryboje Brazaitis-Ambrazevičius lyg ir nepasiekė. Anot šį faktą komentavusio Vinco Trumpos, tiek literatūrinėje, tiek politinėje veikloje minimas rašeiva "pasiliko pusiaukelėje"... Girdi, visai be reikalo jis sudėjęs į savo tritomį visus enciklopedinius ir laikraštinius straipsnelius. Tačiau — iš kitos pusės — išėmus visą niekalą, nesulipdysi nė tomo... Galiausiai, kodėl Alantui galima, Kutkui galima, o jam, Brazaičiui-Ambrazevičiui, ne?

"Akiračiuose" į šį klausimą atsakymo nerasime. Tačiau šioji tokį apibendrinimą Vincas Trumpa visgi daro: "Kaip ne būtinai labiausiai nusipelnę žmonės pirmiausia susilaukia savo biografų, taip ne būtinai vertingiausi raštai susilaukia savo redaktorių ir leidėjų...". Jausdamas, jog to, kas pasakyta, nepakanka, straipsnio pabaigoje autorius atsidūsta: "Tai yra viena iš daugelio išieiviško gyvenimo anomalijų. Daug ką darome visiškai nereikalingo ir nenaudingo, o kas iš tikrųjų reikėtų ir vertėtų padaryti, visiškai nedarome."

O padaryti tikrai būtų ką. Nepaisant "vaduotojų" karštos meilės priešai Lietuvos kultūrai, iki šiolie laukia nesulaukia savo biografo Jonas Basanavičius, sužlugo mėginimai išleisti Jono Aisčio ir Juliaus Kaupo raštus... Užtat įvairiems didesniems už savo grafomanams lėšų kol kas nestinga.

Kazys Bagdonavičius

Kodėl reakcininkai nemėgsta Libijos

1969 metų rugsėjo revoliucija, kurią pradėjo grupė patriotiškai nusiteikusių Libijos armijos karininkų, vadovaujamų M. Kadafio, tapo posūkio tašku šios šalies istorijoje. Nuvertus antilaudinį karaliaus režimą, jai atsivėrė plačios politinių bei socialinių pertvarkymų perspektyvos.

Iki revoliucijos didžioji dalis žemės ūkio naudmenų priklausė karaliaus šeimai, stambiams feodalams, šeichams bei kolonistams italams. Dauguma felachų (valstiečių) buvo priversta vergoviškomis sąlygomis nuomotuoti tik nedidelius žemės sklypus.

Pirmaisiais metais po revoliucijos nauja šalies vadovybė ėmėsi priemonių įveikti žemės ūkio gamybos sustingimą. Buvo priimtas įstatymas konfiskuoti karaliaus šeimos, stambių žemvaldžių bei kolonistų italų žemes. Tai padėjo pagrindą žemės ūkyje įkurti valstybinį sektorių.

Pagal Libijos revoliucijos vadovo M. Kadafio paskelbtą šūkį "Žemė priklauso tiems, kurie ją dirba" konfiskuotas ir naujai įsavintas žemes imta dalyti lengvatinėmis sąlygomis mažžemiams ir bežemiams valstiečiams. Tuo tarpu valstybiniame sektoriuje, kuris sudarė maždaug 10 procentų šalies Vilnis, 1983 birželio 9

žemės naudmenų, buvo kuriami stambūs parodomieji ūkiai, aprūpinti naujausia technika, valstiečius pradėta burti į tiekimo-realizavimo kooperatyvus.

1973 metais buvo priimta kompleksinė žemės ūkio plėtotos programa, skirta dešimtmečiui. Gerokai padidinti asignavimai šiai svarbiai nacionalinės ekonomikos šakai. Vien tik 1981 metais tokie asignavimai sudarė daugiau kaip 30 procentų visų biudžeto išlaidų ekonomikai plėtoti. Ir toliau įsavinamos dykumos, daug dėmesio skiriama irigacinių bei melioracinių įrenginių sistemoms plėsti bei gerinti, statomi valstybiniai gyvulininkystės bei agropromoniniai kompleksai.

Plėčiant dirbamas žemes bei intensyvinant žemės ūkį, trešiant dirvas, panaudojant naują techniką bei mokslo laimėjimus, jau pirmą dešimtmetį po revoliucijos maisto produktų gamyba padidėjo du kartus.

Žemės ūkio srityje vaisingai bendradarbiauja Libanas su Tarybų Sąjunga, Tarybiniais specialistams padedant, baigta sudarinėti dirvų žemėlapis, atlikti ekologiniai tyrimai bendrame 3,5 milijono hektarų plote. Gana naudingas, kaip mano Libano mokslininkai, ir

Del verkšlenimo, kad mažėja kunigų Lietuvoje

Buržuazinės masinės informacijos priemonės į LTSR nepaliauja verkšlenti dėl tariamo kunigų persekiojimo dabartinėje Lietuvoje. Dejuodama dėl piktadarių nužudyto kunigo, tokį reiškinį vaizduoja esantį masiniu, begėdiškai ignoruoja teisybę ir sąmoningai nutyli tarybinių informacijos priemonių pranešimus. "Ateistinė valdžia", jų nuomone, trukdanti esminiam kunigų skaičiaus didėjimui respublikoje.

Įdomu, kad panašaus proceso — kunigų skaičiaus sumažėjimo Vakarų valstybėse — archiklerikalai nebando sieti su kokia nors buržuazinės valdžios antiklerikaline akcija. Nors pats sekularizacijos procesas labai akivaizdus, o statistika pakankamai iškalbi. Pernai Vatikane išleistame statistiniame metraštyje rašoma, kad prieš dvejus metus pasaulyje buvo 413 tūkstančių kunigų ir 960,990 vienuolių. Lygindami su 1973 m. matome, kad jų skaičius sumažėjo atitinkamai 0,6 ir 7,4 procento. Kiti šaltiniai teigia, kad ši tendencija vyrauja ir po 1980 metų. Ypatinėjai sumažėjęs kulto tarnų skaičius Amerikoje ir Europoje. Tai kontinentai, kuriuose mokslo pasiekimai ir filosofinė mintis šiuo metu yra labiausiai išsivystę. Bendroji gyvenimo pažanga blaiviai veikia tikinčiuosius. Tai būdinga Amerikos, Europos bei kitų žemynų išsivysčiusioms šalims, taip pat ir Tarybų Lietuvai. O užjūriuose antitarybinių autorių liejamos "krūvinos ašaros", kad mažėja kunigų respublikoje, yra visiškai suprantamas ir nesunkiai paaiškinamas dalykas — tai pelningas, netgi gerai apmokamas užsiėmimas.

O dabar pasidomėkime, kokie reikalai tarp dievobaimingumu besigiriančių ir taip aršiai tarybinį gyvenimo būdą smerkiančių išieivių lietuvių, nepriklausančių pažangiesiems. Liberalai atvirai pripažįsta, kad senimas daugiau iš tradicijos, o ne dėl įsitikinimų lanko bažnyčią, o jaunimas "religijai yra šaltas".

Pernai tėvai jėzuitai religinės ir tautinės kultūros žurnale "Laiškai

lietuviams" pripažino, kad pašaukimai į kunigystę tarp išieivių esąs labai retas reiškinys. Šiuo metu tėra vienintelė išieivių lietuvių kunigų seminarija — šv. Kazimiero kolegija Romoje. Besigarsindami religingumu bei patriotizmu ir dar kitokių "dorybių" geru tuzinu, klerikalai skatina, agituoja, vilioja jaunimą stoti į seminariją. Organizuojami net šaukimai į dvasiškių luomą, mėnesiai. Nei gąsdinimas antikomunizmu ar amžinomis poirtinėmis kančiomis, nei nuoširdūs prašymai bei maldavimai, lankstūs pagraudenimai dėl bedieviškumo tarp išieivių ir t. t. nesuvilioja jaunimo į dvasiškių luomą. Net toli gražu ne pažangioje spaudoje teigiama, kad kunigas per daug archainė sąvoka ir asmenybė visai nebepritrinkanti šiame mokslo ir technikos amžiuje. Todėl ji esanti nebeatraukli, netgi atstumianti. Iš pačių klerikalų spaudos matyti, kad pernai išieivių katalikų kunigų seminarijoje buvo vos trys (!) lietuviai klerikai. "Kas gražins dievą į Lietuvą?" — su pasibaisėjimu klausia tėvai jėzuitai, matydami, kad lietuvių išieivija labai greitai tolsta nuo religijos. Čikagos "Akiračiai" ironizuoja, kad seminarijos vadovybės yra daugiau negu auklėtiniai. Ten rašoma, kad per 35-erius metus šv. Kazimiero kolegija Romoje paruošė vos 96 lietuvių kunigus, bet ir tai esą daugiausia kunigų negu buržuazinė Lietuva savo egzistavimo laikotarpiu iš viso galėjo parengti išieivijai.

Todėl visi tie, kurie kalba apie tariamus religijos persekiojimus dabartinėje Lietuvoje, yra labai nepatenkinti tokia statistika. Jie jau geriau sutiktų, kad Kauno kunigų seminarijoje liktų tie trys klerikai, o Romoje jų būtų daugiau.

Akivaizdūs gyvenimo faktai ir iškalbi statistika labai neparankūs antitarybininkams. Norėdami neprarasti savų pozicijų buržuazinėje visuomenėje, jie ir pasitelkia masinių propagandos priemonių antikomunizmo injekcijas.

Algirdas Tubelis

ISPANIJOS IR AMERIKOS SUSITARIMAS

Ispanijos parlamento deputatų kongresas dauguma balsų ratifikavo Ispanijos ir Amerikos draugystės, gynybos ir bendradarbiavimo susitarimą, kurį pasirašė anksesnė šalies vyriausybė praėjusių metų liepos mėnesį. Susitarime reguliuojamas klausimas dėl 4 JAV karinių bazių šalies teritorijoje, kuriose yra daugiau kaip 10 tūkstančių Amerikos kariškių.

Ispanai ryžtingai protestuoja prieš JAV karinių bazių buvimą šalyje. Neseniai netoli JAV karo aviacijos bazių Torechon de Ardose ir Saragoose dešimtys tūkstančių žmonių surengė demonstracijas, kurių metu pareikalavo jas likviduoti.

Pateikdamas susitarimą deputatų kongresui, užsienio reikalų ministras

tarybinių Vidurinės Azijos respublikų patyrimas organizuojant ganyklinius ūkius.

Esminiai Libano žemės ūkio pasikeitimai yra svarbus draugiškos Libano liaudies kovos už savo ekonominį savarankiškumą elementas. "Setskaja žizn"

tras Fernandas Moranas pabrėžė, kad Ispanijoje nebus dislokuotas branduolinis ginklas. Jis pažymėjo, jog Ispanija kaip ir anksčiau yra Vakarų gynybos dalis, kartu pavirtindamas ketinimą surengti referendumą dėl šalies dalyvavimo NATO bloke. "Kol nebuvo referendumo, — pasakė ministras, — mes laikome savo NATO dalyve ir esame ištikimi savo įsipareigojimams blokui".

Prieš susitarimo ratifikavimą pasisakė deputatų kongrese Komunistų partijos atstovai, kurių nuomone, pritarimas šiam dokumentui rodo, kad valdančioji Ispanijos socialistų darbininkų partija atsisada rinkiminės programos. IKP pareikalavo likviduoti Amerikos bazes Ispanijoje ir nedelsiant išstoti iš NATO.

Ratifikuoto dokumento trūkumus pripažino net kabineto atstovai.

— Profsąjungos sveikino darbo departamento šešis pareigūnus, raginusius laišku prez. Reaganą, kad įvestų viešųjų darbų programą.

KOVA DĖL VILNIAUS

Prieš kiek laiko viename laikraštyje perskaičiau žinią, kuri mane, kaip vilnietį, baisiai sujaudino. Mat ten buvo rašoma:

— Paskutiniuoju metu pastebima nedraugiški ir imperialistiniai mūsų kaimynų lenkų siekiai ir gudų-baltarasių fantastiški, jokiais istoriniais faktais neparemti pareiškimai, liečią Lietuvos etnografinės žemės.

— Akivaizdoje to, Vilniaus krašto lietuvių sąjungos centro valdyba reiškia viešą protestą kaimynams lenkams ir gudams-baltarasiams. Jie . . . turi vieną kartą ant visados atsisakyti savo grobuoniškų ir fantastinių siekių į Vilniaus kraštą bei Lietuvos sostinę Vilnių.

Sutikite: tokia didžiulį pavojų skelbianti žinia negalėjo sukelti nieko kito, o tik didžiulį, pagrįstą nerimą. Tiesa, ji kiek apmalšino toliau paskelbta naujiena, kad ta Vilniaus krašto lietuvių sąjunga yra nutarusi budėti: "Mes visada budėsime Lietuvos sostinės Vilniaus sargyboje".

Žmogus, nors truputį susipažinęs su Vilniaus bei to krašto istorija, gali pamanyti, kad pastabų autorius cituoja kokių nors 1938-ųjų metų laikų laikraštį. Tad skubu pasiteisinti: nieko panašaus — laikraštis visiškai modernus, mūsų dienu, . . . spaustas ne kur kitur, o Čikagoje.

Kaip matome, Vilnius nepaliktas likimo valiai: budima jo sargyboje.

Kovos dėl Vilniaus ir dėl Lietuvos sienų vyksta!

Tai dedasi toli už Atlanto, kur atsidūrė ne tik lietuviai nacionalistai, bet ir jų lygiai tokie pat įnirtingi kolegos iš Lenkijos ir Baltarusijos.

Visi jie seniai netekę savos žemės

Kai apie darbą porina . . . klerikalai

Kiek daug neapykantos, paniekos, pagiežos paprastam žmogui ir jo reikalams yra taip vadinamoje "veiksnių" spaudoje!

Tie reiškiniai neretai atsivežti dar iš Lietuvos, ir jie būdingi kaip tik tiems raštininkams, kurie "namie" buvo kokiais nors ponais ar nors poniokais. Bet teisybės dėlei reikia pasakyti, kad jau ir Valstijoje plunksnų į rankas čiupę rašantys "veiksniai" labai sėkmingai persiėmė tomis pažiūromis į darbo žmogų ir darbą kaip tokią apskritai. Štai kodėl nemažą nustešimą sukėlė Čikagos klerikalų leidžiamas laikraštis "Draugas", viename savo numerių ėmęs ir paskelbęs savotišką traktatą apie . . . darbo žmogų ir darbą.

Tačiau šis nustešimas praeina, perskaičius jau pačius pirmuosius to rašinio sakinius. Ne, "Draugo" redaktoriai nieko nesupainiojo ir nepakeitė savo poniškų pažiūrų: jie, kaip paprastai tam laikraščiu būna, tiesiog paspekuliavo populiarą temą. Autorius, taškydamas rašalu ar kalendamas rašomąja mašinėle, šaukia apie tai, kad darbas socialistinėse šalyse (ar bereikia sakyti: visų pirma—Tarybų Sąjungoje, tuo pačiu ir Lietuvoje) esanti didžiulė nelaimė žmogui. Ir lygiai atvirkščiai—Vakaruose (ar bereikia sakyti: visų pirma—Jungtinėse Amerikos Valstijose) darbas tiesiog palaima ir malonumas. Norisi pacituoti kai kurias veidmainiškas—verkšmingas mintis:

„Reikja pagalvoti apie žmogų ir

pr kojomis — pačia tiesiausia to ž džio prasme, bet grumiasi vienas su kitu geltonos spalvos spaudos puslapiuose. Visi jie jau daugybę metų neturi nieko bendro su savo tautomis, bet kalba tik jų vardu. Visi jie praradę bet kokią realybės jausmą, ir vis tik mano "darą istoriją": braižo valstybių sienas, leidžia žemėlapius, ir kovoja, kovoja dėl kiekvienos žemės pėdos.

Apie žemėlapius reikia pakalbėti atskirai. Lietuviškuosius "kovotojus" Čikagoje labai siutina faktas, kad Jungtinės Amerikos Valstijos leidžia žemėlapius, kuriuose Latvija, Lietuva ir Estija žymimos taip, kaip ir yra — tarybinėmis respublikomis, esančiomis Tarybų Sąjungos sudėtyje. Po ilgo Vašingtono durų varstymo ir dešiniųjų jėgų spaudimo JAV valstybės departamentas pažadėjo pridėti pastabą žemėlapiuose dėl tarybinio Pabaltijo.

"Valio!" — pasigirdo Čikagoje, — "tai bent laimėjimas Lietuvai!" Tačiau tas "valio" greitai virto gailiu inkštumu, kai pasirodė žadėti žemėlapiai: juose Vilnius . . . buvo priskirtas Lenkijai.

Mat, lenkų nacionalistų Valstijoje yra žymiai daugiau, nei lietuvių, jie žymiai reikšmingesni, ir amerikiečiai nusprendė jų neskriausti — ėmė ir "atidavė" jiems Vilnių. Argi gaila — tegul suaugę ir peraugę dėdės žaidžia vaikų žaidimus smėlio dėžėje — tik tegul būna patenkinti ir žino savo vieta.

Bet tai baisiai iškaudino lietuviškai kalbančius peraugusius dėdes Čikagoje, kurie savo laikraštyje ry-pauja, kad "Amerikoje vis dar tenka kovoti už Vilniaus pripažinimą Lietuvai".

Na ką į tai galima pasakyti?

Jonas Lukoševičius

darbą, kurie nėra išskiriami . . . Čia jungiasi laisvė ir atsakingumas, žmogaus vertės supratimas ir darbo palaima žmogaus gyvenimui, visuomenės pagalbai ir tautos kultūrinio lygio kėlimui . . ."

Iš šių sujauktų sakinių išspaudus varganus minties syvus, išeitu maždaug taip: dirbti yra gera. Nedirbantis žmogus yra bevertis. Darbas reikalingas, kadangi be jo nieko nėra.

Visa tai graudu, gražu, ir, iš esmės imant, teisinga. Tačiau nacionalistų laikraštis staiga ima ir "pamiršta" (kyla ir tokia mintis: o gal tikrai pamiršta ar ne nežino?!)—kaip tōse jam taip mielose Jungtinėse Valstijose žmogus šauniai atskiriamas nuo darbo!

Rašant šias eilutes, tų atskirtųjų—ir dažnai neribotam laikui nuo darbo žmonių skaičius jau buvo persokęs 11 milijonų ir 300 tūkstančių.

Matyt, ne pro šalį bus priminus, kad tai sudaro beveik 10 procentų visų krašto gyventojų, ir daugiau nei 8 procentus moterų ir beveik 16 procentų visų darbingų darbininkų.

Šie skaičiai ypač maždaug 20 procentų šio krašto jaunų žmonių. Negalima nepaminti ir kitko. Salyje, kuri visam pasauliui išdidžiai skelbia užtikrinusi visiems piliečiams vienodas teises, nedarbas visų labiausiai plaka juododžius ir jų tarpe jau siekia net 20 procentų.

Tai gi, ponai iš "Draugo", skirtingai nuo jūsų žodžių, kad žmogus ir

KSAVERA KAROSIENĖ RAŠO VILNIAUS "TIESOJE"

Vašingtone dabar daug kalbama apie TSRS ir JAV santykius. Apie tai spaudoje, per televiziją, iš tribūnų pasisako senatoriai, kongreso nariai, generolai . . . Daugumos šių pasisakymų esmė ta pati — neapykanta Tarybų Sąjungai. Jungtinių Valstijų administracija išvystė plačią propagandistinę kampaniją, kurios tikslas — pateisinti militaristinę šalies politiką, skiepyti amerikiečiams antikomunistines nuotaikas.

Tačiau gyventojų reakcija šiems ponams dažniausiai būna visai nelaukta. Vis daugiau amerikiečių domisi tarybinių žmonių gyvenimu, jų pasiekimais, problemomis. Tai patvirtina ir ilgametė Amerikos — Rusijos instituto veikla.

Amerikos-Rusijos institutas buvo įkurtas 1931 metais San Franciske. Jo uždavinys — plėsti kultūrinius, mokslinius ryšius tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų, kovoti už taiką. Institutą įkūrė grupė kultūros ir mokslo veikėjų, kurie suprato dvipusius kontaktų svarbą. Per 52 gyvavimo metus daug nuveikta propaguojant tarybinių tautų meną, literatūrą, muziką, mokslą. Dar ketvirtame dešimtmetyje institutas tapo svarbiu kultūros centru, ir tai didelis nuopelnas Stanfordo universiteto profesorių ir dėstytojų, kurie nuo pat instituto įsteigimo aktyviai įsijungė į jo veiklą.

Stanfordo muziejų direktorius ir meninio žurnalo redaktorius, profesorius Pedras de Lemas 1933 metais aplankė Tarybų Sąjungą. Ši kelionė jam paliko didžiulį įspūdį. Netrukus pasirodė specialus žurnalo numeris, skirtas Tarybų šaliai. Šis žurnalas su įdomumu buvo studijuojamas daugelyje Šiaurės Amerikos mokyklų.

1932 metais Stanfordo universiteto chemijos profesorius James Macbeinas dalyvavo Leningrado universiteto renginiuose, skirtuose D. Mendelejevo jubiliejui. Profesorius tada nustebino tarybinio chemijos mokslo pasiekimais ir jis paragino savo amerikiečius kolegas mokytis rusų kalbos, kad šie galėtų geriau susipažinti su didžiuliais tarybinio mokslo pasiekimais šioje srityje.

Stanfordo universiteto darbuotojai neapsiribojo vien mokslinių ryšių plėtojimu. Profesorius Holandas Robertsas 1934 metais suorganizavo 100 turistų grupę. Tai buvo pirmoji oficiali JAV turistų grupė, aplankiusi Tarybų Sąjungą.

Negalima užmiršti JAV aukščiausiojo teismo nario Viljamo Duglaso

darbas yra neatskiriami, kaip tik ši šalis įrodo, kad yra priešingai: atskiriami, ir dar kaip: pačiu tragiškiausiu būdu.

Norisi priminti, kad ši žiauri statistika imta ne iš kur kitur, o iš oficialių amerikietišku šaltinių. Tikrovė, kaip visi gerai žinome, yra dar blogesnė, ir čia užtenka paminėti kitą skaičių, kurio "nežino" ponai iš "Draugo": apie šeši milijonai amerikietišku bedarbių negauna visiškai jokios pašalpos.

Tad kodėl klerikalams prireikė kalbėti kaip tik apie darbą?

Reikalas labai paprastas: tai noras veidmainiškai pasirodyti esant neatitrukusiais nuo gyvenimo.

Bet paprasčiausi faktai rodo, kad skraidoma gražių ir melagingų žodžių padėbesiuose.

O tam laikraščiu taip dažniausiai ir atsitinka! . . .

J. I.

žodžių po kelionės į TSRS. Jis pasakė, kad reikia kuo plačiau keistis turistinėmis grupėmis ir nors tai bus įvairių socialinių sluoksnių, skirtingų politinių pažiūrų žmonės, amerikiečiai ir Tarybų šalies piliečiai turi geriau pažinti vieni kitus.

Mūsų abi valstybės buvo sąjungininkės Antrojo pasaulinio karo metais, mūsų žmonės petys petin kovėsi prieš hitlerines ordas. Mes sutvirtinome šią sąjungą krauju. Siandien mūsų dvi didžiosios šalys žengia konfrontacijos keliu. Mes ne tam kovėmės prieš fašizmą, kad dabar sunaikintume vienas kitą. Mes, Amerikos — Rusijos instituto darbuotojai, visomis jėgomis stengsimės palaikyti gerus santykius su tarybiniais žmonėmis, plėsti mokslinius bei kultūrinius ryšius.

Ksavera Karosienė
San Francisko Amerikos-Rusijos
instituto prezidentė

Los Angeles smogas kelia susirūpinimą

1934 metų liepos 28-ąją Los Angeles suliepsnos olimpinė ugnis. Artėjanti olimpiada kelia vis didesnę pasaulio visuomenės susidomėjimą, o daugelis dar neišspręstų problemų — susirūpinimą.

Los Angeles yra vienas iš tų didmiesčių, kurių oro užterštumas ypač didelis. Smogas — nemalonus, bet neišvengiamas čionykščio gyvenimo veiksnys, pripažino olimpiados organizacinio komiteto sekretorius Kenetas Hanas, 1982 m. Los Angeles pirmojo laipsnio oro užterštumo pavojus buvo paskelbtas septynis kartus. Kalifornijos oro apsaugos komiteto duomenimis, kai kurių žalingųjų dujų koncentracija Los Angeles ore dvigubai viršija normą.

Londono "Times" korespondentas, gyvenęs Los Angeles kelerius metus, rašė, kad tiems, kurie padidėjusio smogo metu bėgioja ir žaidžia tenisą, neretai ima skaudėti galvą, užsikemša nosis, sutrinka virškinimas. Vakarašie žmonės jaučiasi labai išsekę.

Dabar, kai iki XXIII vasaros olimpinų žaidynių lieka vis mažiau laiko, visa tai, be abejo, kelia pagrįstą nerimą. Daugelio specialistų nuomone, karštis, drėgmė, kartu su padidėjusiu oro užterštumu gali neigiamai atsiliepti marato nininkų, ilgų nuotolių bėgikų, kitų sporto šakų atstovų rezultatams. Princas Filipas, Tarptautinės jomio federacijos prezidentas, pasiūlė raitelių varžybas perkelti iš Los Angeles į San Diegą, kur smogas negalėtų pakenkti žirgų sveikatai. Maratono varžybas siūloma rengti anksti rytą arba vėlai vakare, kai oras tyresnis. Deja, tam priešinasi JAV televizijos kompanijos, kurių nuomonė yra labai svari.

Olimpiados organizacinis komitetas kai ką numatė, kad oro užterštumas žaidynių metu būtų mažesnis. Dviem savaitėms bus uždarytos labiausiai teršiančios orą gamyklos, žiūrovai į varžybų vietas keliaus ne nuosavais automobiliais, o autobusais. Bet ar to pakaks?

R. Mackevičius

— Mississippi universitete kilo rasinė įtampa. Apie 1,000 baltų studentų, nešini Konfederacijos vėliavas, piketavo afro-amerikiečių studentų bendrabutį.

Vilnius, 1983 birželio 9
e o i s s a i d b e t i , s i m i t

Stasys Jasilionis

Zmogus jis buvo paprastas, kuklus, draugiškas. Nemėgo jis nei girtis, nei skustis. Kaip ir daugelis Amerikos lietuvių pažangiųjų veikėjų bei literatūros darbuotojų, Stasys Jasilionis buvo savamokslis, skaityti ir rašyti išmokęs kaimo daraktorius mokykloje. Jo tėvas taip pat protarpiais daraktoriuo, mat, anais laikais jam pavyko baigti valsčiaus pradinę mokyklą. Tėvas buvo siuvėjas, todėl dažnai klajodavo po apylinkės kaimus. Siuvėjo amato jis išmokė ir savo Staselį. Sūnus iš tėvo taip pat perėmė ir socialdemokratinės pažiūros, domėjimasi nelegalia spauda.

Stasys Jasilionis gimė 1892 metų kovo 25 dieną Gailiūnų kaime, Pušaloto valsčiuje, tuo metu — Panevėžio apskrityje. Motina mirė, kai Stasys teturėjo dvejus metus amžiaus.

Pušaloto valsčiuje veikė slapta socialdemokratų kuopa, subūrusi nemaža jaunimo iš aplinkinių kaimų. Į šią kuopą, būdamas dar labai jaunutis, įstojo ir Stasys Jasilionis. Jis, tėvo padedamas, platino nelegalią spaudą, domėjosi revoliucijos įvykių Rusijoje eiga.

1909 m., turėdamas septyniolika metų amžiaus, Stasys Jasilionis emigravo į Jungtines Amerikos Valstijas. Binghamtono mieste susirado savo svainį ir dirbo jo smuklėje. Vėliau perėjo į rūbų siuvyklą, pagaliau susirado darbą vienoje avalynės dirbtuvėje, kurioje jis išdirbo beveik ligi savo mirties.

Vargais negalais Amerikoje įsikūręs, Stasys Jasilionis netrukus įsijungė į pažangių judėjimą, — dirbo Lietuvių Socialistų Sąjungoje, prisidėjo prie meno saviveiklos. Po pirmojo pasaulinio karo jis keletą metų aktyviai dalyvavo JAV Komunistų partijos veikloje.

Ypač S. Jasilionį domino literatūra, spauda. Jis labai daug laiko pašventė savarankiškai besimokydamas rašybos lietuvių kalbos. Pradėjo jis rašyti Amerikoje leidžiamoms J. Baltrušaičio "Dilgėlėms". Vėliau savo korespondencijas, straipsnius, recenzijas spausdino LSS organe "Kova", "Darbininkų viltyje", "Vienybėje lietuvininkų". Kai 1911 m. išėjo "Laisvė", Jasilionis iki paskutinės savo gyvenimo dienos buvo jos bendradarbis.

Apie 1918 metus S. Jasilionis pradėjo rašyti eilėraščius ir apsakymus. Po savo kūryba pasirašinėdavo J. Kriaučiūno, Dausų Aro, Buolio Sūnaus slapyvardžiais. Vėliau slapyvardžiais nepasirašinėdavo. Nemaža jo kūrinių išspausdino Skotijoje ejęs "Rankpelnis", Maskvoje leidžiamas žurnalas "Kibirkštis", Čikagos dienraštis "Vilnis", Kanados "Liaudies balsas", Niujorko žurnalas "Sviesa", Amerikos Lietuvių Darbininkų Susivienijimo laikraštis "Tiesa", Urugvajaus laikraštis "Darbas".

Stasys Jasilionis aktyviai dalyvavo JAV pažangių lietuvių veikloje per kone visą savo 41 metų Amerikoje gyventą laikotarpį. Daug triūso, pasiukojimo jis yra idėjęs ir Amerikos Lietuvių Literatūros Draugiją, ir Lietuvių Darbininkų Susivienijimą, Amerikos lietuvių chorams ir solistams jis sukūrė daug dainų, skaitė paskaitas apie meną ir literatūrą.

Vilnis, 1983 birželio 9

STASYS JASILIONIS

Sutrikus širdžiai, poetas proletaras mirė 1950 metų liepos 30 dieną. Jo palaikai buvo sudeginti ir pelei supilti į knygos pavidalo urną, kuri 1959 metais jo našlės buvo nugabenta į Lietuvą.

Iš Svetimaj padangėj

Pakilkite vėjai

Pakilkite vėjai,
Audružės nešėjai,
Nušluokite žemės
Sunkiuosius vargus;
Nuverskit, kas sena,
Kas jau atgyveno, —
Te saulė išsvysta
Ir darbo žmogus.

Per amžius kentėjęs,
Teisių neturėjęs,
Žmogus darbininkas
Lai džiaugsmą pajus;
Lai gražiosios gėlės,
Aidai daunužėlės,
Ir jojo širdužėn
Leis, išigaus.

Ei, kilkit, skubėkit
Ir darbą pradėkit,
Nes bunda ir kyla
Pats darbo žmogus;
Jėga jojo kūno
Lyg trenksmas perkūno
Tešvaisto nuo žemės
Skriaudas ir vargus!
1929.VII.21

Stasys Jasilionis

J. Kuzminklo ratiltnys.

**Šis tas apie buvusią Lietuvoje
laisvamanių draugiją**

1924 metais dr. Jonas Šliūpas su savo bendraminčiais įsteigė Lietuvos laisvamanių etinės kultūros draugiją. Jos centras buvo Šiauliuose, o provincijose nedrasiai, bet vienas po kito steigėsi šios draugijos skyriai.

1936 m. kovo 8 d. Šiaulių mieste įvyko LLEK draugijos skyrių atstovų suvažiavimas. Jis aptarė veiklos kryptis, sąlygas ir priėmė Karolio Valašino paruoštus naujus LLET draugijos įstatus, išrinko naują centro valdybą. Pasikeitus valdybos sudėčiai, suaktyvėjo visa laisvamanių veikla, vis plačiau aprėpdama ir vaisčius. Tai davė gerų rezultatų. Kaip dr. J. Šliūpas 1937 m. vasario mėn. rašė į JAV dr. A. Petrikai, "Mūsų Et. Kult. Draugija pereitąjį metą padvigubėjo, ir skyrių skyriai nori įsisteigti. Mes bijome, kad tokis augimas mus neprivestų prie katastrofos. Kunigai pajuto pavojų, ką įrodė KVC (katalikų veikimo centras) buvusioji konferencija Kaune". O tą patį metų birželio mėn. J. Šliūpa laiške dr. A. Petrikai nurodoma, kad LLET draugija jau turinti 140 skyrių.

Į laisvamanių gretas vis daugiau stėjo inteligentų, jie talkino skyrių aktyvui, plečiant ir gilinant antireliginę, antiklerikalinę veiklą, ko-

voje už civilinės metrikacijos įvedimą Lietuvoje, kėlė draugijos autoritetą visuomenėje. Tarp Palangos laisvamanių, be dr. J. Šliūpo, buvo ir visuomenės veikėjas, gydytojas L. Vaineikis. Telšių laisvamanių gretose veikė ligonių

kasos direktorius M. Gedvilas, šios kasos darbuotojas D. Petryla, Kaune — žymūs visuomenės veikėjai, profesoriai V. Cepinskis, A. Purėnas, P. Gudavičius-Gudas, gydytojas J. Kairiūkštis, agronomas A. Zukauskas ir kiti. O štai tarp Lietuvos laisvamanių etinės kultūros draugijos Veliuonos skyriaus vienuolikos narių (jų sąrašas išliko LLEK draugijos centro valdybos archyve) antras išrašytas jau pargarsėjęs "Pirmųjų mišių" autorius Petras Cvirka. Nuostabos tai nekeliu: būsimasis rašytojas jau mokyklos suole, pažangių pedagogų

padedamas, pažino ir objektyviai įvertino bažnyčios ir jos tarnų antiliaudinę veiklą, jos užmačius palaikyti socialinę nelygybę, kovoti prieš pažangą. Antiklarinės nuotikos atspindėjo P. Cvirkos eilėraščių rinkinyje "Pirmosios mišios", kur religinius įvardžius jis traktavo gan ironiškai. Rašytojas, nors gyveno Kaune, bet Klanguose, Veliuonoje, pas savo vaikystės dienų bičiulius ir pažįstamus lankydavosi dažnai. Tai liudija ir šilti P. Cvirką pažinojusių prisiminimai knygoje "Atsiminimai apie P. Cvirką". Tačiau reikia apgailestauti, kad neturime prisiminimų apie P. Cvirką kaip rašytoją laisvamanių, kuris, įsijungęs į Veliuonos laisvamanių eiles, matyt, neliko abejingas jų veiklai, savo autoritetu rėmė pažangiai mąstančius žemiečius.

Antanas Martinionis

mis temomis. Jos straipsniai dažnai spausdinami respublikinėje spaudoje.

Įdomų ir kūrybingą kelią nuėjo Valstybinio televizijos ir radijo komiteto Kauno redakcijos skyriaus vedėjas V. Mačiulis. Jį labiausiai domina tautų draugystės tematika. Žurnalistas parengė nemažą televizijos laidų, propaguojančių tarybinį patriotizmą, gamybinių kolektyvų socialistinių lenktyniavimą, pažangias iniciatyvas, naujo tipo brigadų darbą, darbininkų tarpusavio santykius. Už publikacijas internacionaline patriotine tematika V. Mačiulis buvo pažymėtas "Baltijos" susivienijimo kolektyvo specialiu prizą. Žurnalisto kūryboje aistringas publicisto žodis glaudžiai siejasi su prasmingu ekrano vaizdu.

Gili ir emociinga "Svyturio" žurnalo vyriausiojo redaktoriaus A. Viršulio kūryba. Mūsų dienų prasmės ištakas žurnalistas mato jau istorijai priklausančiose kovų už Tarybų valdžios įtvirtinimą dienoje. Pats buvęs liaudies gynėju, A. Viršulis vaizdžiai atkuria pokario metais vykusią klasių kovą, liaudies gynėjų kautynes prieš buržuazinių nacionalistų ginkluotą gaujas, jaudinančiai parodo, kokia brangia kaina iškovota ši diena. Žurnalistas išleido keturias publicistikos knygas. Dvi knygos išverstos į rusų ir lenkų kalbas. A. Viršulio straipsniai ir apybraižos neretai skelbiamos įvairiuose rinkiniuose ir respublikinėje spaudoje.

Iš "Tiesos" 5

V. MICKEVIČIAUS-KAPSUKO PREMIJŲ LAUREATAI

R. D. Lazauskaitė

V. Mačiulis

A. Viršulis

Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos valdybos sekretoriatas, darbų vertinimo komisijai pasiūlius, paskyrė 1983 metų V. Mickevičiaus-Kapsuko premijas žurnalistams:

Ramunei Onai Lazauskaičiai už apybraižas ir straipsnius apie kolūkinio gaimo žemdirbius, igyvendinančius TSKP CK gegužės ir lapkričio plenumų nutarimus bei Maisto programą;

Vidui Mačiuliui — už televizijos laidas, ugdančias tautų draugystę;

Antanui Viršuliui — už straipsnius ir knygas apie liaudies kovas įtvirtinant Tarybų valdžią Lietuvoje.

Kaišiadorių rajono laikraščio "Į komunizmą" skyriaus vedėja R. O. Lazauskaitė parašė ciklą apybraižų "Sėti ir augti atėjė". Jos kūrinių centre — naujo kolūkinio kaimo žmogus, jo moralinės savybės. Žurnalistė įtaigiu publicistiniu žodžiu kalba apie atkaklų žemdirbio triušą igyvendinant partijos nutarimus. Maisto programą, operatyviai atsiliepia į svarbiausias nūdienos problemas, nemaža dėmesio skiria darbo drausmės, sąžiningo požiūrio į darbą klausimams. Pastaruoju metu žurnalistė nemažai rašo ideologinio darbo, ateistinė-

Kaip stato agropramoninius objektus kaime

[Pasakoja kaimo statybos ministras Anicetas Bagdonas]

Korespondentas: Koks ministerijos praėjusių metų indėlis įgyvendinant agropramoninio komplekso objektų statybos programą?

Ministras: Apie mastą galima spręsti iš tokių rodiklių: pagal planą turėjome atlikti statybos ir montavimo darbų už 58 milijonus 724 tūkstančius rublių, t. y. 64

proc. bendros mūsų darbų apimtys.

Praktiškai atidavėme naudoti visus gamybinės paskirties objektus. Gerai buvo įvertinta 1200 vietų mašinų techninio aptarnavimo stotis Panevėžio rajone, 5400 kub. metrų talpos mineralinių trąšų sandėlis Pakruojuje, Vievio paukštyno išplėtimas 58.5 tūkstančio vietų ir t. t.

Tačiau savo darbu agropramoninio komplekso objektų statyboje praėjusiais metais mes nepatenkinti. Statybos ir montavimo darbų planas šiuose objektuose buvo įvykdytas kiek blogiau negu visos

ministerijos. Nepastatėme kai kurių plane įrašytų gyvenamųjų namų. Elektrėnų, Panevėžio, Pasvalio, Raseinių, Kapsuko kilnojimųjų mechanizuotų kolonų kolektyvai tikrai verti pagyrimo, bet to negalima pasakyti apie Vilniaus, Kaišiadorių, Lazdijų, Kauno, Zarasų ir kai kurių kitų KMK kolektyvų darbą.

Korespondentas: Kokie statybos darbai agropramoniniame komplekse numatomi šiemet?

Ministras: Šiemet statybos ir montavimo darbų apimtis išauga beveik penktadaliu. Turime pastatyti ir atiduoti komplekso užsakavams 72 daugiabučius gyvenamuosius namus (bendras gyvenamasis plotas — 64 tūkstančiai kvadratinų metrų), 102 sodybas, 1550 vietų 26 vaikų darželių ir 2500 vietų tris bendrojo lavinimo mokyklas, kelias valgyklas (630 vietų).

Daugiausia teks statyti gamybinės paskirties objektus: apie 3 tūkstančių vietų patalpas galvijams, 3000 vietų — kiaulėms, 1300 sutartinių remonto vietų technikos kiemų, 25 tūkstančių tonų talpos mineralinių trąšų sandėlių, 12 tūkstančių kv. metrų šiltnamių ir t. t.

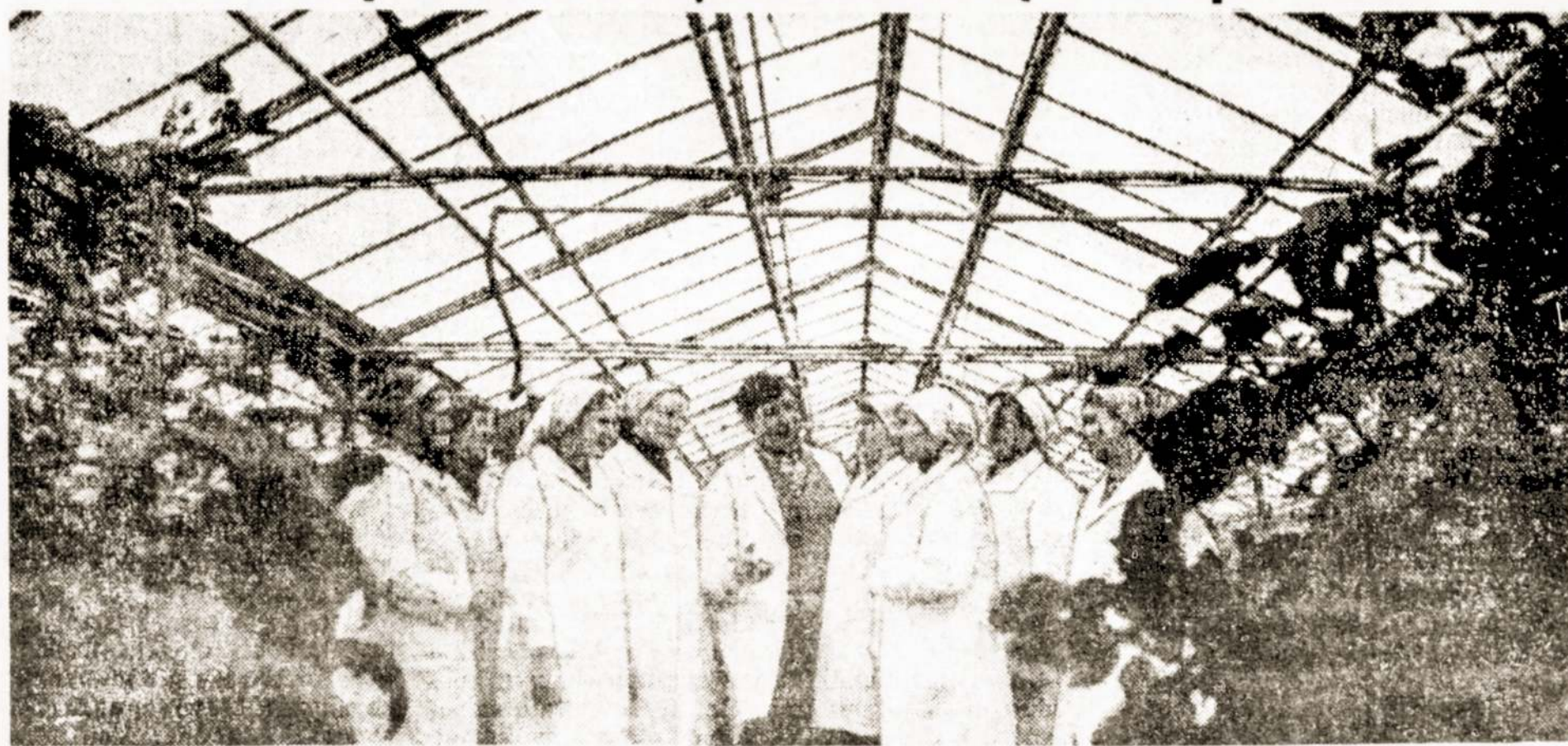
Korespondentas: Dabar didelis dėmesys skiriamas būtent sodyboms statyti. Kokių priemonių imasi ministerija šiam klausimui sėkmingai spręsti?

Ministras: Dar 1981 metais ministerijos pramonės įmonės pradėjo gaminti surenkamųjų sodybinų namų elementus ir tais pačiais metais buvo pastatyti pirmieji eksperimentiniai surenkamieji stambiablokiai namai Traku rajono Paluknio gyvenvietėje. Praėjusiais metais buvo pradėta serijinė vienbučių namų ir ūkininkų pastatų prie jų gamyba. Kaimo gyventojams jau pastatyta ir atiduota naudoti 130 naujo tipo sodybų. Surenkamųjų namų elementus gamina Vievio kaimo statybos kombinatas. Šių namų elementai gaminami ir naujoje Palemono gelžbetonio konstrukcijų gamykloje. 1985 metais šiose įmonėse numatoma pagaminti daugiau kaip 500 namų komplektų. Pertvarkomose Biržų ir Telšių gelžbetonio konstrukcijų gamyklose įsisavinama stambiablokių modulių surenkamųjų vienbučių namų gamyba. Šie namai statomi Panevėžio ir Telsių zonose.

Prie surenkamųjų namų statomi ir surenkamieji ūkiniai pastatai. Jų sienų elementus iš asbocementinių plokščių gamina Jūrės specializuota kolona. Iš "Tiesos"

Vilnis, 1983 birželio 9

Apie daržovių kombinatą Vilniuje

Komjaunimo ir jaunimo daržininkų brigados, vadovaujamos Galinos Kozakevič, nariai su biologu-daržininku Mindaugu Vyskupaičiu [centre]. Autorius nuotr.

Malonu lankytis didžiuliuose Vilniaus šiltnamių kombinato daržovių šiltnamiuose. Jų plotas—21 hektaras. Štai agurkai, virkščios siūlais pasilypėjusios iki pat lubų. Jų pirmasis derlius laukiamas balandžio mėnesio pabaigoje. Toliau svogūnai, salotos, petražolės, salierai, krapai, burokėliai.

— Praėjusiais metais mūsų kombinato kolektyvas išaugino 5532 tonas daržovių,—sako biologas-daržininkas Mindaugas Vyskupaitis.—Viename kvadratiname metre prinoko 12,3 kg pomidorų ir 23,3 kg agurkų. Tai gerokai pralenkia respublikos vidurki. Ir šiemet priėmėme padidintus socialistinius įsipareigojimus. Štai per tris šių metų mėnesius vartotojams pateikėme per 220 tonų pavasariinių agurkų ir 300 tonų žaliųjų daržovių.

Kombinate suburtos keturios komjaunimo ir jaunimo daržininkų

brigados po dešimt žmonių. Jos lenktyniauja su respublikos ir šalies Vaisių ir daržovių ūkio ministerijos giminingomis brigadomis.

1981 metais antrojo daržininkystės cecho komjaunimo ir jaunimo brigada, vadovaujama Valės Gražul, pripažinta geriausia šalyje. Merginos išaugino rekordinį derlių—atitinkamai po 26 kg agurkų ir 15 kg pomidorų viename kvadratiname metre. Praėjusiais, metais geriausių rezultatų respublikoje pasiekė darbuotojai Galinos Kozakevič vadovaujamas merginų kolektyvas. Komjaunuoliai užmezgė draugiškus ryšius su Vokietijos Demokratinės Respublikos Erfurto srities šiltnamių kombinato jaunimu.

Beveik visos merginos ateina dirbti į Vilniaus šiltnamių kombinatą, baigusios Kauno Mičiurino technikumą. Tik ką palikusias mokslo įstaigas suola abiturientės

globoja prityrusios daržininkės Henrika Cizikienė, Romaldina Zarovskaja, Marytė Golik, Galina Kozakevič, Vlada Juškevič. Ne viena dešimtį pradedančiųjų jos išmokė profesijos meistriškumo paslapčių. Štai daržininkų trečiojo cecho komjaunimo organizacijos sekretorės Genovaitės Filipavičiūtės ir Galinos Davidovič darbo biografija prasidėjo tik praėjusių metų pavasari. Vyresniosios draugės išmokė ją taisyklingai sodinti pomidorų daigus, juos parūsti, laistyti, genėti.

— Mūsų kombinatas aprūpina ankstyvosiomis daržovėmis Vilniaus daržovių parduotuves ir miesto visuomeninio maitinimo įmones bei darbininkų valgyklas. Taip pat vežame daržoves ir į 20 respublikos rajonus,—sako kombinato realizacijos skyriaus viršininkas Algirdas Striaupis.

T. Žebrauskas

PAVENČIAI PLEČIASI

Kursėnų pramoniniame Pavenčių rajone iškilo milijono rublių vertės prekybos sandėliai. Sumontuota 250 tonų talpos šaldytuvai, įrengtos patogios darbo sąlygos. Be to, per du milijonus rublių lėšų šiemet skirta Pavenčių cukraus fabriko inžineriniams tinklas rekonstruoti, plečiama Pavenčių autotransporto įmonės gamybinė bazė.

RYGIŠKIUOSE—

J. JABLONSKIO BIUSTAS

Įžymiojo kalbininko J. Jablonskio tėviškėje Rygiškiuose veikia visuomeninis muziejus. Jo ekspozicija papildyta nauju eksponatu — J. Jablonskio gimnazisto bronziniu biustu (autorius — profesorius P. Aleksandravičius), kurį nuliejo Talino meistras.

MIESTAMS TVARKYTI

Miestams tvarkyti pernai Lietuvoje išleista 77 milijonai rublių. Bendras gatvių ilgis respublikoje — 4,207 kilometrai. Iš jų 59,5 procento asfaltuotos.

Žuvinto rezervatas, užimantis daugiau kaip pusšesto tūkstančių hektarų, kasmet sulaukia atskrendančių paukščių. Čia apsigyvena daug gulbių, kirų, ančių, gandrų ir kitų paukščių. Mokslininkai, studentai, jaunieji gamtininkai moksleiviai draustinyje stebi paukščių gyvenimą, jų migraciją, žieduoja juos. Dabar draustinyje talkina didelis būrys Vilniaus pedagoginio instituto gamtos ir geografijos fakulteto studentų.

Nuotraukoje: Gulbės Žuvinte.

M. Baranausko nuotrauka

SKAUDUS SUPRATIMAS

— Dabar jau trečias kartas, kai atvykstu į Lietuvą. Tik trečias, o štai džiaugiuosi, nes gyvenimas susiklostė taip, kad ne vienam mano likimo žmogui net ir to nepavyko padaryti. Kanada, Jungtinės Valstijos, Brazilija, Argentina... Gyvenam, džiūstam kaip vandens lašeliai ir dažnai nežinom, nei mirties dienos, nei metų, net ir vietos, kur ilsisi mūsų tėvai...

Vaitiekus kalba lėtai, atrodytų, prieš akis jis turi sunkiai įskaitomą tekstą ir jam uždrausta suklysti ar pasikartoti. Mintyse suskaičiuoju, kad jau penkiasdešimt dveji metai, kai jis paliko Padvarių kaimą. Pradžioje buvo Kanada, paskui Jungtinės Valstijos, bet ar tikėjo, kad emigracija užtruks visą gyvenimą? Pablėsusios mėlynos akys, žili pelenų plaukai, tačiau dar greitas, lieknas ir smilgelis ir man džiugu klausyti jo gražios, rodos, tik tik iš motinos lūpų pasimtos kalbos. Sunkus gyvenimas suarė raukšlėmis jo veidą, kaklą, išgyslojo darbais rankas. O kalbą išsaugojo ir atidžios ausys iš jo burnos neišgirdo nieko, kas kažkaip parodytu, kad šis žmogus pusamžį praleido toli nuo Suvalkijos gimtųjų Padvarių kaimo, toli nuo visos Lietuvos.

Jau buvau matęs, kaip žmonės po daug metų ateina prie neiškilių kauburėlių, pažymėtų kryžiais ar paminkliniais akmenimis. Sustodavau nuošalyje ir žiūrėdavau, kokie jie tylūs, praradę judesius ir norėdavau pajusti, kas dedasi jų širdyse. Tokiais atvejais dažniausiai galva svaigindavo mintis apie neteisybę šioje žemėje—tėvai augino, mylėjo ir, žinoma, labai tikėjo, kad senatvėje atsirems į savo vaikų rūpestį. O va, jau seniai po žeme ir nedaug jiems paguodos, kad štai atėjo, sustojo, kai akys jau nemato, o rankos nemoka apkabinti...

O jeigu tokių, negalinčių laiku pas tėvus suspėti iš vieno namų yra ne vienas ir ne du?

— Vaitiekau, pasakyk, ar taves nekamuoja kokio tai kaltė, kad šitai atsitiko?—norėjau sužinoti. Klausimą jis suprato tiksliai ir šita supratau, paregėjęs, kaip jo rankos įsikibo į kaklaraištį ir pradėjo jį maigyti.

— Iš mūsų šeimos net šešiese išėjome duoneliuoti—trys broliai ir trys seserys. Vienas Jonas namuose pasiliko. Dabar jau miręs ir gal tau nesuprasti, kad niekuomet jam nieko nepavydėjęs, dabar pavydžiu.

Vaitiekus nutilo ir jau po pauzės vėl:

— Pavydžiu to kryžiaus, tos žemės, po kuria jo amžinybė...

— Atsiprašau. Aš, matyt, ne tai kalbu,—pasijutau lyg perlietas šaltu vandeniu.

— Bet aš dar neatsakiau,—nuskubindamas žodžių atsiliepė Vaitiekus—Tuomet juk mesėjome tik duonos uždirbti ir su ja vėl atgal sugrįžti. Kad visiems būtų geriau. Na, aš štai dar krutu, nors ir neparnešęs duonos, o brolis Stasys, kaip vandenin Brazilijon pradingo. Už tokias mūsų kaltes patys didžiausiomis kainomis užmokėjome. Tačiau baisiausia, kad kasdien dabar vis geriau suprantu, jog išsimokėti mums jau pritrūks gyvenimo. Jūs štai mėgstate paklausti, ar patinka mums Lietuva? Tiesai sakau: skaudus, labai skau-

dus klausimas, nes sąžiningai atsakius, kad patinka, dar labiau graužia krūtinę supratimas, kad didžiuliuose Lietuvos darbuose apsieita be mūsų...

Abipus kelio atgal slydo Lietuvos laukai, pakelės medžiai ir visas pro automobilio langus regimas platus Suvalkijos laukų peizažas. Nors ir aš jau nenaujokas gyvenime, tačiau niekaip negaliu išivaizduoti, kaip čia atrodė prieš tuos penkiasdešimt dvejus metus, ar toli tėvų ir brolio buvo palydėtas Vaitiekus, keliavęs duoneliuoti? Dabar žemė baigė nurusti—juodavo plačiais arimų laukais ir atrodė nykiai. Po derliaus, po didelio darbymečio! Ir šitoki žemės vaizdą man norėjosi lyginti su šalia sėdinčiu žmogumi, kuris irgi—jau po derliaus. Tik jo derlius krito kažkur kitur, o šitų laukų—čia, Lietuvoje. Ir visgi aš jau apgailestavau, kad išsigeidžiau patirti gal kiek daugiau, negu būtų pasakęs pats Vaitiekus.

Paskui, kai jau grįžome atgal, jis paprašė vairuotoją, kad važiuotų lėčiau. Ne dėl baimės: dėl to, kad jam reikėjo kuo ilgiau pasižvalgyti, prisistoti Lietuvos vaizdą, su kuriais gyvens, sugrįžęs į svetur esančius namus.

Pranas Karlonas

Lietuvaitė gimnastė

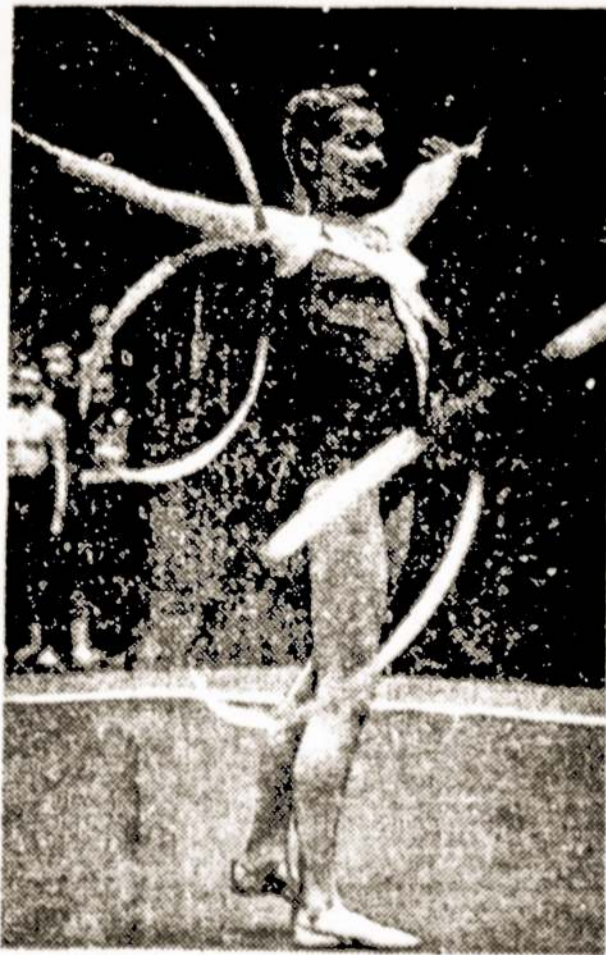
Bulgarijoje

Belgrado "Pionieriaus" salėje vyko meninės gimnastikos Pasaulio taurės varžybos. Dėl garbingo prizo kovojo 67 gimnastės iš 12 šalių. Pagrindinės pretendentės į prizines vietas buvo Bulgarijos ir TSRS sportininkės.

Po pirmosios varžybų dienos priekyje žengė trys bulgarės—A. Ralenkova (19.80 balo), L. Ignatova (19.70 balo) ir I. Rajeva (19.56 balo). Vilnietė D. Kutkaitė buvo ketvirta—19.50 balo. Sekančią dieną Dalia Kutkaitė rungtyniavo sėkmingiau ir sugebėjo daugiakovėje užimti antrąją vietą—39.25 balo.

Pasaulio taurę iškovojo moksleivė iš Bulgarijos Lilija Ignatova—39.55 balo. Grupinius pratimus geriausiai atliko tarybinės gimnastės. Antros buvo bulgarės, trečios—japonės.

Asmeninių varžybų dalyvės kovojo dėl prizų ir atskiruose pratimuose. Dalia Kutkaitė geriausiai atliko pratimą su kaspiniu.

D. Figelio nuotraukoje—Pratimus su kaspiniu atlieka Dalia Kutkaitė.

Kaip tvarkomos Kauno gatvės

Kaune transportas važinėja 937 gatvėmis, kurių ilgis 550 kilometrų. Beveik puspenkto šimto kilometrų gatvių asfaltuotos. Kasmet kapitališkai suremontuojama vidutiniškai 180 tūkstančių kvadratinų metrų važiuojamosios jų dalies, naujai išasfaltuojama apie aštuonis kilometrus nuošalesnėse vietose esančių žvyruotų ir gruntinių gatvių. Beje, visoje respublikoje miestų gatvių ilgis yra per 4 tūkstančius kilometrų, 58 proc. asfaltuotų.

Ką jau ką, o tarnybas, tvarkančias gatves, vairuotojai prisimena dažnai. Asfaltuotoje dangoje stauga prieš akis žiojėjanti duobė, nepabarstytas slidaus kelio ruožas nenorom priverčia ištarti ir piktesnį žodį. Taigi gatvės daug ką sako apie miesto šeimininkų rūpestį eismo saugumui.

Šių metų žiemą už gatvių priežiūrą atsakingiems kolektyvams ypatingo vargo nebuvo. Buldozerininkams, autogreiderininkams, sniego pakrautuvų, savivarčių vairuotojams įtemptai valyti gatves nuo sniego teko tik keliolika dienų. Saugus eismas daugiau priklausė nuo smėlių, smėlio-chloridų mišinių barsčiųsių grandžių.

Autoavarijų dėl slidaus kelio Kaune neįvyko, tačiau eismas kiek nuošalesnėse gatvėse trukdėsi. Vairuotojai ne kartą skundėsi, jog slidu daugelyje Zaliakalnio, Viliampolės, Petrašiūnų, Aleksoto

gatvių, o ypač—naujuose mikrorajonuose.

Eismas mietuose sparčiai intensyvėja. Į jų gatves respublikoje kasmet papildomai išvažiuoja 17-20 tūkstančių lengvųjų automobilių.

Gyvenimas reikalauja rekonstruoti siauras gatves, įrengti apvažiavimus, statyti naujus tiltus. Kauno komunalinio ūkio valdybos viršininko pavaduotojas P. Paulikas pateikė pavyzdžių, kaip didinamas transporto pralaidumas. Praėjusiais metais tam buvo panaudota per milijoną 800 tūkstančių rublių. Ilgiau mieste nebuvusiam pirmiausia į akis krinta iki aštuonių eismo juostų praplatinta Pergalės krantinė. Per Nerį ties P. Ziberto gatve statomas naujas tiltas gerokai sumažins eismą senamiestyje. Iš pagrindų pertvarkomos Utenos. I. Meskupo gatvės. Pakeitus asfalto dangą, maloniau važiuoti TSRS 50 mečio prospektu, Maironio, P. Cvirkos, Ašmenos gatvėmis. Iki šešiolikos metrų praplatėjo Pramonės prospektas.

Siais metais bus rekonstruotos šešiasdešimt dvi Kauno gatvės. Projektuotojų brėžiniuose ryškėja pravažiavimo po Viliampolės tiltu kontūrai. Iš Markso prospekto transporta tada bus galima nukreipti Neries krantine į naująjį tiltą. Pastačius viadukus, eismas bus saugesnis Utenos-Kalinino, Panerių-Kovotojų, Zemaičių-Kovotojų gatvių sankryžose. "T."

Kauno 52-oji vidurinė profesinė technikos mokykla ruošia jaunimą meno dirbinių imonėms. Per penkerius savo veiklos metus ją baigė beveik pusė tūkstančio vaikinių ir merginų. Dabar jie dirba "Dovanos" meno vėslų ir suvenyrų susivienijimo imonėse. Mokykloje jie įgijo baldų, pynėjų, siuvinėtojų, gintaro apdorotojų, keramikų, medžio drožėjų, proceliano dekoruotojų, metalo kalinėtojų profesijas.

ŽVILGSNIS Į LIETUVOS MUZIEJUS

Lietuvos muziejuose saugoma daugiau kaip pusantro tūkstančio Vakarų Europos tapybos kūrinių. Į šiu turtu dalį galime pažvelgti neklaidžiodami po muziejų sales. 185 vertingiausi XV-XX a. tapybos darbai reprodukuojami "Vagos" leidyklos išleistame reprezentaciniame leidinyje "Vakarų Europos tapyba LTSR muziejuose".

Vertingiausias Vakarų Europos tapybos darbų kolekcinas turi Kauno ir Vilniaus muziejai. Leidinys proporcingai ir paskirstytas: iš LTSR dailės muziejaus pateikti 87, iš Kauno M. K. Ciurlonio dailės muziejaus—78, iš Siaulių "Aušros" ir Telšių kraštotyros muzieju—po 9, iš Kretingos kraštotyros muziejaus—2 paveikslai.

Leidinyje padės geriau pažinti Vakarų Europos meną, taps vaizdine priemone studijuojantiems tapybą, bus graži dovana ir svečiui.

Beje—svarbiausias šio albumo

privalumas, kaip tvirtina dailėtyrininkai, tas, kad jis parodys retus Lietuvos muziejuose saugomus pasaulinės tapybos darbus.

Albumo įžanginis tekstas, iliustracijų sąrašas bei užrašai po jomis pateikiami lietuvių, rusų ir anglų kalbomis. Albumas spausdintas Jugoslavijoje.

PROZININKO KŪRYBOS VAKARAS

Lietuvos TSR valstybinės respublikinės bibliotekos salėje įvyko rašytojo Anelios Markevičiaus kūrybos vakaras. Šio prozininko kūrybą aptarė literatūros kritikai P. Bražėnas ir A. Kalėda. Aktorės G. Urbonaitė ir A. Meilutytė skaitė rašytojo noveles, ištraukas iš romano "Vienaragio išdaigos", keletą kūrinių skaitė pats autorius. Vakare taip pat kalbėjo Lietuvos TSR liaudies rašytojas J. Baltušis.

Pasidairius viename vaikų darželyje

A. Janušausko nuotraukoje užfiksuota žaidimo akimirka. Sesutės Kristina ir Alina ir broliukas Gintaras bei Remigijus labai užsiėmę.

Prieš metus atvėrė duris "Dainavos" kolūkio Skriaudžių gyvenvietės vaikų darželis.

— Darželį lanko žemdirbių vaikai,—pasakoja vedėja Vida Keršienė.—Linučio ir Zydrūno Aleinikovų mamytė dirba kiaulių fermoje. Net tris vaikučius į darželį atveda Leonas ir Janina Januševičiai.

— Kiek reikėjo rūpintis, kol buvo suvežtas reikiamas inventorių, sutvarkyti kambariai. Juk besikuriant naujose patalpose, visada iškyla daug didesnių bei mažesnių problemų. Vedėja jas sėkmingai išsprendė.

— Rūpestinga mūsų darželio vedėja,—sako Skriaudžių apylinkės Tarybos pirmininkė Janina Ališauskienė.

O ką veikia mažieji darželio šeiminkai? Tuo metu kaip tik iš įvairių siūlių gamino dovanėles mamytėms—mažyčius, pūkuotus viščiukus. Visi dirbo susikaupe—gražu žiūrėti. Atrodo, viską pasau-

lyje pamiršęs siūlelius suka Renatas Gervė. Graži bus dovanėlė!

Dar tik metus gyvuoja darželis, o vedėja jau radė kaupti pirmąsias fonuotruokus—dėlios į albumą. Taip bus pradėtas metraštinis... Po kelių metų Mariui, Edgarui, Kristinai, Alinai, Daivai, Renatai ir kitiems darželio auklėtinams, užsukus į svečius, bus labai įdomu žvilgtelėti į savo ankstyvąją vaikystę, prisiminti, ką ir kaip žaidė.

Na, o dabar dvynukės Kristina ir Alina Lesmanavičiūtės, Gintaras ir Remigijus Paulioniai taip užsiėmę, kad net dėdės, juos fotografuojančio, nepastebi...

Užkalbinti nuoširdžiai visi sučiauska kuo norėtų būti. Kristina—pardavėja, o Alina—siūvėja. Abu broliukai vieningai nutarę tapti mašinistais... Gražios, šviesios mažųjų svajonės. Tegul jos išsipildo. O kol kas... Kol kas mažieji, prižiūrimi savo auklėtojų, šeiminkauja naujame darželyje.

V. Masikonis

Naujos supirkimo kainos

[SUTRUMPINTAS]

Kaip buvo numatyta TSKP CK 1982 m. gegužės plenume, nuo šių metų nustatytos naujos ūkių ir gyventojų valstybei parduodamos žemės ūkio produkcijos kainos, taip pat priedai prie jų (ūkiams). Didesnėmis už anksčiau galiojusias kainomis dabar mokama kolūkiams, tarybiniais ūkiams, kitoms žemės ūkio įmonėms ir organizacijoms, taip pat gyventojams už valstybei parduodamus kai kurių rūšių grūdus, cukrinius runkelius, linų produkciją, bulves, daržoves, pieną, galvijus, kiaules, paukščius, avis.

Už parduodamus valstybei grūdus dabar visoje respublikoje mokama už kviečių toną 120 rb., už rugių toną 170 rb., už pašarinių miežių toną 130 rb., už avių toną 130 rb. Už toną salyklinių miežių mokama 180 rb., už kruopoms tinkamas avižas mokama 169 rb už toną.

Iki šių metų už vėlyvasias bulves mokėta vienoda kaina nepriklausomai nuo pardavimo laiko. Dabar supirkimo kaina diferencijuosi. Už toną vėlyvųjų maistinių bulvių, parduotų nuo rugsėjo 1 d. iki gruodžio 1 d., valstybė mokės 125 rb. nuo gruodžio iki kovo 1 d.—140 rb., po kovo 1 d.—155 rb.

Padidintos taip pat kolūkių, tarybinių ūkių ir kitų žemės ūkio

įmonių bei organizacijų, taip pat gyventojų parduodamų valstybei gyvulininkystės produktų kainos. Už galvijų aukščiausio imitimo gyvojo svorio 100 kg moka 186 rb., už vidutinio imitimo—156 rb., žemiau vidutinio imitimo—115 rb. Už bekoninės kiaulės gyvojo svorio 100 kg moka 231 rb., už mėsinės—217 rb. už riebios—194 rb., už liesos—126 rb. Už avis aukščiausio imitimo gyvojo svorio 100 kg moka 264 rb., už vidutinio imitimo—220 rb. Už viščių ir broilerių gyvojo svorio 1 kg moka 2.1 rub., už antis gyvojo svorio 1 kg moka 2 rb., žasis—2.3 rb., kalakutus—2.6 rb.

Padidėjo taip pat ūkių ir gyventojų valstybei parduodamų daržovių, vaisių ir uogų kainos. Už žeminių kopūstų kilogramą nuo naujo derliaus iki sausio 4 d. moka 9 kp., o nuo kovo 1 d. iki naujo derliaus—15 kp. Už šviežių agurkų kg nuo sausio 5 d. iki balandžio 15 moka 2.30 rb., o nuo liepos 1 iki 31 dienos—82 kp. Už pomidorų šviežių nuo rugpjūčio 1 d. iki rugsėjo 15 d. moka 69 kp., o nuo sausio 15 d. iki gegužės 31 d. moka už kg net 3.30 rb. Už šviežius ridikėlius mažiausia moka nuo liepos 1 d. iki rugpjūčio 31 dienos, už kg moka 33 kp. bet nuo vasario 1 d. iki balandžio 25 d. u7 kg moka 1.95 rb., ir t. t.

Is "Z. Ū."

KNYGYNAS UZPALIUOSE

Utenos jungtinis grupinis knygynas, kuris rūpinasi knygų prekyba keliuose Aukštaitijos rajonuose, šiuo metu pradėjo pasipildyti dar viena įstaiga. Gražiai sutvarkytose patalpose įsteigtas filialas Užpaliuose. Šis knygynas aprūpins politine ir grožine literatūra miestelio gyventojus ir aplinkinių ūkių žemdirbius.

AS I SEE IT

NELLIE DE SCHAAF
CHICAGO'S DISGRACE

The actions of City Council members Vrdolyak, Burke, Pucinsky, are a DISGRACE to the City of Chicago! Their high-handed manner of usurping the office of Mayor Harold Washington cannot be tolerated! This is NOT Mississippi, where a Black mayor can not only be ousted from office, but even convicted on false framed-up charges!

MAYOR WASHINGTON'S
INHERITANCE

In addition to the arrogance and hard-nosed attitudes of the city council members, Mayor Washington also had to deal with the problem of the 900, or more, employees hired by Mayor Byrne during the last days of her administration. Also, despite the glowing report of her transformation of the city from a "debt-ridden city" to one on a sound financial foundation, Washington's attorneys have discovered a debt of over \$400,000! This applies to only TWO departments — the Board of Education, and the Board of Transportation. Who knows how many more have not yet been discovered?

MEDIA ROLE IN
MAYORAL DISPUTE

The role of the Chicago Sun-Times, the Tribune, and the TV, in general, has been far short of objective in the mayoral travesty.

The office of Mayor is superior to the City Council, otherwise the election of mayor becomes meaningless.

We have been hearing much of a legislative, executive and judicial department these days. Ironically, during the administrations of Ed Kelly, Kennelley, Richard Daley and Jane Byrne, these powers were unheard of. The mayor's word was LAW. Council members were required merely to mumble an "aye" or "yes" in response to any suggestion, or proposal, of the mayor. Their heads bobbed in the affirmative, even while dozing during council meetings.

Now, that Chicago has overwhelmingly elected a Black mayor, who has promised to bring much needed reforms to the City — to unify — and to treat all races — Whites, Blacks and Latinos fairly — the city council is determined to THWART THE WISHES OF ALL THOSE VOTERS! If the Vrdolyak gang is so bent on running a city, let them find their own, or enter their names for the NEXT ELECTION!

The City Council has done much to prove to the country that racism is not only doing well — but THRIVING — in the city of Chicago. By their actions, they have confirmed the contention of all those who have designated Chicago as being the most "segregated city in the North." Thanks, we needed that!

They have sided with the council members — front paging THEIR victories — rather than losses to the people.

They front-paged all Vrdolyak's supercilious gesturings, Burke's arrogant demands to Finance Committee chairman Wilson Frost to "Clear out" and to turn over all records, keys, etc. to him, even before Mayor Washington had appealed to the Illinois Supreme Court to rule on the legality, or illegality, of the May 2 meeting!

All the compromising has been demanded of Washington — not of Vrdolyak and his gang. Washington should do no compromising on Wilson Frost, or any other issues required by the usurpers, or he will lose all credibility of being able to run the city!

WOMEN FOR PEACE

During the long years of the Korean and the Viet Nam war, the Women for Peace in Chicago was one of the most consistently active peace groups. Every Saturday — rain, snow or sleet, its dedicated members were to be found distributing leaflets to shoppers in the teeming Loop area.

Today, with the threat of a nuclear war hanging over the universe, the Women for Peace have taken up this latest challenge. They are speaking out in meetings, writing the President, and congressmen demanding an end to the nuclear arms race. They demand a world at peace—not pieces!

For Mothers Day, they felt that mothers would prefer to have their "holidays" celebrated in a more meaningful way than by receiving a corsage, a box of candy, or a bottle of perfume. They, therefore, decided on a Walk for Peace, to which Dr. Benjamin Spock, was invited as guest speaker.

This same idea was observed in many other states. The subject of Peace will not go away! All Pres. Reagan's red-baiting to the contrary. The world will not commit suicide by incineration. The deployment of missiles in Europe must, therefore, be protested before it becomes a reality. It is much easier to put out a fire at the beginning, than after it has become a conflagration.

PRES. REAGAN PUSHES
MX DESPTIE OPPOSITION

Pres. Reagan seems oblivious of the world-wide condemnation of the nuclear arms race — or of a nuclear holocaust — as he presses for the MX missile, which is a "first strike" weapon.

He warns that the MX is essential "build up strategic forces to put pressure on the Soviet Union to negotiate arms reductions and main peace." Where was Pres. Reagan during the countless times that the Soviet Union has passed for reduction", and an end to the nuclear arms race?

In a singularly accurate appraisal, Pres. Reagan stated: "the world is heading inevitably toward a nuclear holocaust triggered by 'some fool or some maniac or some accident' that would kill all mankind, unless the superpowers cut their atomic arsenals". No comment.

Robert S. McNamara, who was defense secretary under Presidents John F. Kennedy and Lyndon B. Johnson; and Cyrus R. Vance, the Carter administration's first secre-

/Nukelta į 9 pus./

/Atkelta iš 8 pusl/
try of state, cited the MX "as an example of duplicative weapons that add little to the nation's military strength."

MAYOR WASHINGTON RECEIVES DISTINGUISHED HUMANITARIAN AWARD

On May 12, at the Holiday Inn Mart Plaza, Mayor Washington was chosen to receive the Chicago Society for Children and Families' Humanitarian Award, for an outstanding job performed as U. S. Congressman from the 1st Congressional District, and for his pledge "to unify the city and be a fair mayor to all the people."

Washington was first elected to the U. S. Congress in 1980 and re-elected in 1982 with the highest margin of votes of any congressman in the country!

He attended Chicago's Forrestville Elementary School, and DuSable High School. He received a B.S. degree in political science from Roosevelt University, and a law degree from Northwestern University. Between 1965 and 1980, Washington served in both Illinois State Houses, and as a representative from the 26th legislative district, as well as State Senator. He was named one of the TEN BEST LEGISLATORS in a statewide poll.

Would any of the City Council members wish to compare their records against that of the mayor?

AMERICAN BISHOPS LEADING

Msgr. Bruce Kent, the Roman Catholic priest who heads Britain's anti-nuclear movement, was ostracized for engaging in politics. His removal was requested by a Catholic and several Conservatives in Parliament.

Nevertheless, the 53-year old priest was permitted to remain as full time secretary general of the Campaign for Nuclear Disarmament.

He admitted that the action of U.S. bishops in demanding a halt to nuclear arms production, and the deployment of missiles has taken some of the "heat off."

Kent said that he has no doubts "that by working for disarmament, however, controversial, he is doing God's bidding." Chicago's Cardinal Joseph Bernardin would reply with an "Amen!"

RUSSIAN ORTHODOX CHURCHES

The distortions against religious freedom in Socialist countries continue unabated, despite the ever-increasing tourist groups to Europe. All visitors to Lithuania have visited the St. Anne's church, the St. Peter and Paul church, the St. Michael's church. They have also attended a Synagogue at which, at least, seven rabbi's participated.

The Russian Orthodox church still observes Easter by burning incense, ringing bells and chanting "Christ is risen." Long-bearded priests, in jewel-encrusted head-dresses carry gold crosses and icons. The participants number in the millions — and because Russian Orthodox Churches have no pews, many stand for the four hour service.

If the government persecuted religion, could such multitudes gather for their religious ceremonies?

Detroit, Mich.

Banketas pavyko

Detroito Lietuvių klubo banketas pagerbimui motinų įvyko Motinų Dieną, gegužės 8 d. Susirinko į Klubo salę daug žmonių ir apie antrą valandą susėdo prie gražiai prirengtų ir sustatytų stalų ir valgė skanius pietus. Pietus prirengė nuolatiniai Klubo šeimininkai: Antonette Garelis, Patsy ir Mike Stunskai, o vėliaus virtuvėje pagalbėjo Estelle Smith ir Ann Balchūnas. Prie stalų patarnavo Josephine Peroske, Mary Norush, Judy Rye ir John Brazas. Bilietus pietums pardavė Lillian Gugas. Buvo parduoti bilietai laimėjimui ir tris butelius stiprosios laimėjo Antanas Mikulėnas, Algirdas Olin (Ulinskas)

ir Al Stacey (Stasiukėnas), o laimėjimo pelnas buvo del LDS turnyro. Po banketo buvo programa. Klubo pirmininkė pagerbė motinas paskaitydama specialiai pritaikytas eiles, o Kęstutis Garelis pagrojo irrašytą juostelę, kurioje dainavo Detroito dainininkai, vadovaujami muzikės Estelle Smith. Buvo svečių iš Windsor, Kanados. Iš Higgins Lake atvažiavo Andrew ir Helen Stukas, iš Hot Springs, Arkansas, buvo Petras Stasikaitis, iš Kalamazoo atvažiavo buvusi niujorkietė Onutė Babarskienė su savo dukrele Irene Trivers. Atrodo, banketas visiems patiko, nes ilgai visi bendravo svetainėje.

Pas vilniečius

Kadangi gegužės 15 d. įvyko laikraščio "Vilnius" dalininkų suvažiavimas, tai šeštadienio ryte, gegužės 14 d., penki detroitiečiai važiavo į Čikagą. Klubietis Julius "pakinkė" savo kadiraką ir važiavo Albinas ir Susan Bubnelis, Birutė Jeske, Julius ir Stefanija. Valgė pusryčius Kalamazoo, Mich., o pietus Čikagos lietuviškoje valgykloje vardu "Daina". Vazinėjome ir klaidžiojome visą popietę po Čikagą, ir pagaliaus atsidūrėme pas Anna ir S. J. Jokubkus. Vaisės, kalbos, draugiškumas ir vakaras greit prabėgo. Ant rytojaus "Vilnius" salėje įvyko dalininkų suvažiavimas. Vėl pasimatymas su senais draugais, atsiminimas daugelio draugų, kurie jau mirę. Apie patį suvažiavimą parašys vietiniai, bet jis buvo sėkmingas moraliai ir materialiai. Po suvažiavimo įvyko banketas. Banketą atidarė garsiosios Lakštutės su lakštingalu. Estelle Bogden, Anna Krisiken ir John Feiza su mokytoja muzike Valeria Urbikas patiekė gražių dainų. Pietūs buvo skoningai prirengti, šeimininkai daug dirbo, o ypatingai po svetainę laktė Antoinette ir Frank Vaitkai.

Į banketą buvo pakviesti Albinas Bubnelis ir jo žmona Susan su filmais. Pabaigus valgyt, Albinas Bubnelis patiekė savo susuktą filmą iš viešnagės Tar. Lietuvoj 1982 ir 1979 metais. Abu filmai nepaprastai gražūs, bet 1982 filmas turėjo dainų, muzikos ir kalbų. Kitose vietose muziką pritaikė Susan Bubnelis, tai tikrai meistriškai. Prie to, Albino Bubnelio graži lietuvių kalba žiūrėtojams labai patiko.

Po viso parengimo keletą draugų atsidūrė Jokubkų namuose atsiveikint su detroitiečiais. Vėl vaisės ir draugiškumas. Visi atšįsky-

Atviras laiškas "Vilnius" redakcijai

Gerb. draugai:

Neseniai susipažinau su įdomiu žmogumi, per Kanadą atvykusiu iš Lietuvos nuolatiniam gyvenimui Amerikon. Vieni dypukai sako, jog jis Lietuvoje yra baigęs neakivaizdiniu būdu žurnalistiką, kiti iš jo juokiasi, kad esąs protiniai nedakeptas, o dar kiti — melagis.

Kadangi yra konstatuota, kad iš Lietuvos geri žmonės nevyksta nuolatiniam gyvenimui Amerikon, tai nelabai ir stengiasi su juom asmeniškai susipažinti, nors dažnai tekdavo ji matyti maišantis tarp dypukų. Dar labiau jis man buvo neįdomus, nes gal išties yra protiniai nedakeptas, jeigu Lietuvoje neakivaizdiniu būdu baigęs žurnalistiką, o čia pas mus nedideliame "Cosmos" restorane virtuvėje plau-na indus.

Bet štai, į praeitą mūsų klubo narių susirinkimą atėjo ir jis. Atsėdė šale manęs. Kadangi asmeniškai nepažįstami, tai tik žvilgtelėjome vienas į antrą ir taip sėdėjome greta vienas kito neištardami vienas kitam nė žodelio, kol baigėsi narių susirinkimo rutina. Pasibaigus susirinkimui ir klubo nariams pradėjus tarp savęs erzėti, jis į mane prašneko:

— Tai Tamsta būsite vienas tu.

Man tuoj dingtelėjo galvoje, jog jis sakys: tu "raudonųjų".

— Kokių tu? — lyg nesuprasdamas paklausiau.

Jis šelmiškai šyptelėjo, duodamas suprasti, jog jis žino, kas aš esu ir paklausė:

— gal turite su savimi, labai norėčiau pasiskaityti.

— "Vilni?"

— Taip,

— Su savimi neturėjau, buvau palikęs namie, bet prižadėjau jam, kad artimiausiu laiku nunešiu į "Cosmos" restoraną.

— O, ne! — jis net krūptelėjo, — virėju dirba reogas dypukas, dar bėdos galiu prisidaryti, jeigu pastebės, kad gavau "Vilni".

Na, ir užsimezgė mūsų pasiūnekėjimas kitais klausimais. Jis papasakojo man, kad prieš metus atvykęs iš Lietuvos ir negalįs čia emigracijoje prapasti. Viskas svetima, viskas kitaip čia esą.

Kadangi tik metai kaip iš Lietuvos jis atvykęs, aš jo paklausiau tyčia, ką jis sakys ir ko čia vyko:

— Tai kaip dabar ten Lietuvoje?

— Tvarka, — jis ėmė pasakoti, — šalis daro pažangą. Tik

rėme linksmi ir su prižadų greit vėl pasimatyti. Detroitiečiai su kadiraku sėkmingai pasiekė namus viduryj nakties, pavargę bet linksmi.

Svečiai

Suvažiavime ir bankete buvo svetys iš Tar. Lietuvos. Tai Edmundas Gedgaudas iš Vilniaus. Jis yra baigęs Čiurlionio mokyklą ir dabar yra muzikologas bei muzikos kritikas. Iš Kalamazoo, Michigan, buvo atvažiavę buvusi Niujorko pažangietė Onutė Babarskienė ir jos dukrelė Irene Trivers. Na, ir mes penki iš Detroito.

Detroitiečių aukos

Kaip kiekvienais metais, taip ir šį sykį "Vilnius" dalininkų suvažiavimą sveikino detroitiečiai su doleriais ir linkėjo laikraščiu "Vilnis" gyvuoti daug metų. Sveikino taip: po šimtą dolerių Teofilė Masienė su Stefanija ir Detroito Lietuvių klubas, Frank Ulinskas pridavė \$50.00; Anna Dockus \$30.00; po \$25. Detroito Moterų Pažangos klu-

truputį nemalonu, kad dar vis yra tu senių, buvusių stambių ūkininkų, kurie vis dar laukia sugrįžtant buržuazinės santvarkos.

— Ar manote, kad nesugrįš? — vėl paklausiau.

— Matote savo ausį be veidrodžio! — jis pakiliu tonu ėmė kalbėti. — taip Lietuva sulauks buržuazinės santvarkos, — ir nusi-juokė.

— Bet reorgiški nacionalistai tikisi išvaduoti.

— Nesąmonė, — jis pamojo atgalia ranka į šalį.

Toliau su juo šnekantis prisipažinau, kad esu girdėjęs, jog jis baigęs Lietuvoje žurnalistikos mokslą ir paklausiau, kas jį viliojo vykti į Kanadą.

— Taip, turiu žurnalisto diplomą. Bet žurnalisto profesija, tai ne batsiuvio, žurnalistas nėraš pagal užsakymą taip, kaip kad basiuovys siuva batus pagal užsakymą. Žurnalistas turi turėti žinių bagažą, o be to dar . . .

Kažką jis dar norėjo pasakyti, bet aš nesuivaldęs nutraukiau jo kalbą:

— Bet nacionalistai dypukai sako, jog Lietuvoje plunksnos darbininkai rašo pagal kompartijos užsakymą!

— Ech, Tamsta klausai nesąmonių, — jis vėl pamojo atgalia ranka į šalį, — jie giriasi, jog tik jie kuria lietuvių tautos kultūrinės vertybes, o ne tauta Lietuvoje.

Jis pradėjo man imponuoti, kad jis ne iš kelmo mestas žmogus. Na, ir užuominomis pradėjau jam kalbėti, kodėl negalėtų eiti į "Vilni" bei "Laisvę" dirbti:

— Mokslą baigusiam vyrui nereiktų restorane indai plauti.

— Kaip seniai Tamsta Amerikoje? — jis manęs paklausė.

— ?? — užklyptas tokio klausimo išsižiojau.

— Juk žinote, kad Amerika demokratiškas šalis su manimi, tarybiniu imigrantu, jeigu nueičiau į jūsų laikraščio redakciją dirbti, kaip mat susidorotų, — ėmė man aiškinti, lyg aš nežinočiau.

Būtuomė ir daugiau mes šnekėjėsi, bet tuo metu priėjo jo pažįstamas mūsų klubo narys dypukas ir jį išsivedė.

Eidamas namo apie šį žmogų galvojau ir priėjau išvados, jog ne visi vėlniai juodi, kaip juos žmonės maliavoja.

Skaitytojas

bas, Vincas Kirvela ir Anna Daukus; po \$20 Lillian Gugas ir Frank Yoshonis; po \$10 Patsy Stakvilienė, Matilda Rudzevičienė, Petras Stasikaitis ir Elizabeth Ulinskas; po penkius dolerius Birutė Jeske, Mary Norush, Antoinette Waitkūnas, Mike ir Patsy Stunskas, George Janonis, Tony ir Millie Vasaris ir Albinas ir Susan Bubnelis. Viso iš Detroito pridavėm sveikinimų sumoje \$470.00.

Susirinkimas

Detroito Lietuvių klubas turėjo savo mėnesinį susirinkimą gegužės 22 d. Susirinko daug narių ir matyt kad viskas klube yra gerai, išskyrus didelius mokesčius valdžioms už visokius reikalus. Bet Klubas gyvuoja ir gyvuos. Klubas yra didelė pagalba visoms organizacijoms, ir be jo būtų blogai visiems. Sekantis Klubos susirinkimas bus sekmadienį, birželio 26 d. Nariai nepamirškite ir visi dalyvaukite.

Stefanija

SKAITLINGAS "VILNIES" DALININKŲ SUAŽIAIVIMAS

Gegužės 15 d. įvyko laikraščio "Vilnis" dalininkų suvažiavimas savoje salėje. Lygiai 10 val. ryto, "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos pirmininkė Estelle Bogden atidarė suvažiavimą ir pasveikino dalyvius, linkėdama rūpestingai aptarti laikraščio reikalus.

Paskyrė į mandatų komisiją drg. Isabelle Peters ir Millie Kancerienę. Iki mandatai tikrinami, pakvieta pakalbėti viešnia iš Detroit, Mich., advokatę Stefaniją Masytę ir mielą svečią iš Tarybų Lietuvos muziką Edmundą Gedgaudą, kuris pasveikino dalyvius ir palinkėjo delegatams sėkmingo darbo laikraščio labui.

Pirmininkė paprašė dalyvių atsiesti ir tylos minute pagerbti per pastaruosius metus mirusius laikraščio skaitytojus, darbuotojus ir rėmėjus.

Perskaityta darbotvarkė ir priimta.

Prezidiumo rinkimas. Išrinkta pirmininkė Stefanija Masytė, vicepirmininkė Estelle Bogden, sekretorė Julija Marazienė, rezoliucijų komisijon P. Malinauskienė, J. Urmonienė, B. Rasinskienė, sveikinimų komisijon Julius Urbikas, Nellie De Schaaf ir Jonas Feiza.

Sekretorė J. Marazienė perskaitė praeito suvažiavimo protokolą, kuris buvo priimtas kaip skaitytas. Redakcijos raportą skaitė redakt. S. J. Jokubka. Jam baigus, pakvieta vietos žinių vedėja J. Marazienė. Ji prašė dalyvių daugiau kooperuoti teikiant žinių iš organizacijų veiklos bei šiaip apie draugų darbuotę. Po apkalbėjimo, redakcijos raportas priimtas.

Administracijos raportą davė Julius Urbikas. Jis rūpestingai ir išsamiai paruošė raportą ir nurodė sunkumus, kurie šiandieną apsunkina laikraštį. Po esamos padėties ir visų sunkumų rūpestingo apkalbėjimo raportas buvo priimtas.

Direkcijos raportą davė E. Bogden. Direkcijos išdininkė Millie Kancerienė raportavo, kad kol kas laikraštis vis verčiasi nepraštai.

Knygų patikrinimo komisija J. Feiza, J. Pateckas ir J. Urbikas raportavo, kad patikrino knygas ir surado viską tvarkoje.

Mandatų komisija raportavo, kad 20 delegatų atstovauja savus šėrus, o keturi atstovauja organizacijas. Raportas priimtas.

"Vilnies" pastato, tai yra: Lietuvos Darbininkų Apšvietos Draugijos, raportą davė S. J. Jokubka. Jis žymėjo, kad pastato reikalas taip sutvarkytas, kad niekas asmeniškai negalės pasinaudoti, liks pažangiai spaudai.

Rezoliucijų komisijos raportą davė P. Malinauskienė. Ji paskaitė paruoštą rezoliuciją dėl laikraščio veiklos, kuri buvo priimta.

Išrinkta sekantiems metams direktorių taryba iš šių dalininkų: P. Malinauskienė, J. Pateckas, J. Feiza, A. Vaitkienė, P. Vaitkus, M. Kancerienė, E. Bogden, J. Urbikas, J. Marazienė.

Tą dieną sveikinimais sukelta \$2055. Įskaitant pirmiau prisijustus sveikinimus, viso labo sukelta sveikinimais \$4,365.

Suvažiavimą uždarė pirm. S. Masytė 12:30 val. p. p.

Po suvažiavimo buvo šaunus banketas. Prieš pradėsiant pietauti, turėta žavi dainų programa, kurią atliko mūsų šaunosios Lakštutės, 10

...VILNINGAI ATŽYMĖJO MOTINOS DIENA

Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas įvyko šių metų gegužės 17 d. "Vilnies" salėje.

Susirinkimą atidarė ir tvarką vedė draugijos pirmininkė Antanina Vaitkienė.

Perskaitytas protokolai ir priimtas kaip skaitytas.

Valdyba davė išsamų raportą pažymėdama, kad rūpinasi draugijos reikalais.

Aišku ir platų raportą davė Estelle Bogden iš "Vilnies" dalininkų suvažiavimo pabrėždama, kad suvažiavimas buvo sėkmingas.

J. Marazienė pristatė naują narę Oną Babarskienę iš Kalamazoo, Mich. Įteikė jos mokėstį ir dovaną sumoje \$5, taipgi dovanėlę dėl pasivaišinimo.

Ligonių lankytojai pranešė, kad nesveikuoja O. Jakubauskienė, Mary Nikas, L. Matuzienė, Helen Bordner, M. Vasiliauskienė. Joms palinkėta sėkmingai pasveikti.

Drg. A. Vaitkienė pasiūlė suruošti rankdarbių parodėlę ir pietus. Tas klausimas apkalbėtas ir palikta paskirti dieną ir išrinkti komisiją sekančiame susirinkime.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: Marcella Pasker, V. Briedis ir Anna Parada. Joms palinkėta sveiko ir ilgo amžiaus ir sudainuota Ilgiausių metų.

Baigus susirinkimą, pakvieta Julija Marazienė pasakyti kalbos Motinos dienos proga. Ji jautriai atpasakojo šios garbingos dienos pradžią ir reikšmę. Ji pranešė, kad Čikagos moterys Motinos dieną suruošė masinę demonstraciją reikalaujamos, kad būtų sustabdyta

branduolinių ginklų gamyba. Be to priminė, kad Čikagoje vyko katalikų vyskupų suvažiavimas, kuriame irgi reikalaujama sutabdyti pasirošimus branduoliniam karui.

Kalbėtoja pasakė, kad didžiausia Motinai pagarba bus pastovi taika. Ji kvietė visas drauges glaudžiau dirbti su kitų tautų moterimis, kad pastojus kelią karo rengėjams.

Kalbėtoja prašė susirinkusių mintimis nulėkti prie savo motinos, kur ji bebūtų, už jūrių marių ar šaltame kape, ir padėkoti jai už jos didį rūpestį ir suteikimą gyvybės.

Po jos kalbos, buvo pristatyta drg. Josephine Sisevičienė. Ji pasakė gražiai sukurta jos pačios eilėraščių pavadintą "Mamytė". Baigusi įteikė Motinos dienos proga draugijai dovaną \$10.

Buvo kviestos Lakštutės padainuoti keletą dainų, bet jos nesveikavo, pikta pavasario sloga jas kankino. Jos pasižadėjo, kitą kartą palinksinti kultūrietes.

Po jautrios ir žavios programos tęsėsi draugiškas pasivaišinimas. Šiltus vištienos pietus su įvairiais prieskoniais paruošė A. Vaitkienė, o jai talkininkavo H. Pajūnienė.

Taipgi drg. Helena Beadalytė įteikė draugijai Motinos dienos proga dovaną \$10. Po mažesnę sumą sudėjo kitos draugės. Viso dovanų draugijai virš penkias dešimtis dolerių.

Po vaišių narės ir svečiai skirstėsi pukoje nuotaikoje ir pasižadėjo atsilankyti į sekančią susirinkimą, kuris įvyks birželio 21 d. 12 val. dieną "Vilnies" salėje.

Sekr. J. M-nė

Iš Vakarų Vokietijos

DARBO VIETON RAKETŲ

Šūkis "Arbeit statt Raketen" (duokit darbo vieton raketų) gal tiksliausiai atskleidžia šiandieninę situaciją Vak. Vokietijoje ir tikriausia ne tik joj. Bedarbių skaičius sezono sumetimais ne tiek mažėja, kiek turėtų mažėti. Šiais metais turime 500,000 bedarbių daugiau negu praeitais metais tuo pačiu laiku. Pranešti pasikeitimai "Wende" neįvyksta. Ar tie pakeitimai išviso link darbo vietų padidinimo ir bedarbių eilių panaikinimo sieks, pasidarė neiškiu klausimu po paskutinių debatų Vokietijos parlamente (Bundestag). Valdžią turintieji krikščionys ir liberalai žino, kad be valstybės įsikišimo į ekonominius reikalus savaimė darbo vietų neatsiras. Todėl dabar žaliųjų partijos atstovas priekaištauja, kad nedarbas Vokietijoje jiems — valdžiai — yra visai nesvarbus dalykas. Jiems nerūpi 3 ar 4 milijonai bedarbių, kad tikta fabrikantų ir darbdavių reikalai būtų tvarkoj.

vadovystėje muzikės Valerijos Urbikienės. Dalyviai ilgai plojo ir vis prašė daugiau dainuoti.

Pasibaigus užkandžiams, buvo rodomi kino filmai, kuriuos susuko Albinas Bubnelis viešėdamas T. Lietuvoje. Filmai buvo vykusiai paruošti ir pritaikinta graži muzika, kalbos buvo aiškios. Daug įvairių ir gražių Lietuvos vietovių turėjo progos žiūrovai pamatyti, už tai jie dėkojo A. Bubneliui.

Jau gerokai po ketvirto valandos dalyviai pasitenkinę skirstėsi.

Sekr. J. M-nė

San Diego, Cal.

Viešnągė Lietuvoje

Pereitų 82-trų metų rugpjūčio mėnesį gavau nuo giminių iškvieta, kad gautas leidimas vykti paviešėti ilgesniam laikui į Lietuvą. 23-čią rugpjūčio išvykau. Pasiekiau Vilnių 24-tą dieną. Tuojau teko pastebėti, kad po mano lankymosi prieš 12 metų Vilnius žymiai padidėjęs. Pastatyta daug namų ir visi daugiaaukščiai. Ir keli nauji rajonai išaugę. Lankiau gimines, kurie Vilniuje gyvena. Teko apsilankyti Tėviškės Draugijoje. Pasikalbėjau su pirmininku Generolų P. Petroniu.

Taipgi aplankiau laikraščio "Gimnasis Kraštas" redakciją — mačiau si su vyriausiu redaktorium V. Reimeriu, su žurnalistu P. Karlonu. Labai buvo malonu su visais pasiženkučiuoti. Daug mano giminių gyvena provincijoje. Teko aplankyti Kretingą, Palangą, Klaipėdą, Vilkaviškio rajone gimtąjį kaimą, Lankeliškius ir kapus kur tėvai palaidoti ir brolis. Taipgi lankiau Kapsuką, Alytų kur gyvena mano brolienė. Esu labai dėkingas kad man suteikė galimybę Generolas P. Petronis, užsienio reikalų ministris V. Zenkevičius, Aukščiausios Tarybos Pirmininko pavaduotojas kompozitorius V. Laurušas. Visiems tariau nuoširdų ačiū. Mano giminitė dirba ligoninė, kaip ten vadina, ji ima širdžių kardiogramas. Tai ir ji mane pakvietė. Nuvykau sutartu laiku. Ištyrė ir sako: dėde, būtų gerai kad jūs pailsėtumėt ir pasiremiontūmėt širdį. Gydytojo, sako, nebūtinai reikia. Galima gulėti ir pavaikščioti. Tad ir patekau į Vilniaus respublikinę naujai pastatytą ligoninę, į širdžių skyrių — globa

gydytojų L. Grigonienės ir vedėjos R. Vidugirienės ir docento Vidugirio. Tad aš abiem gydytojoms ir docentui Vidugiriu tariau nuoširdžiausią ačiū. Teko pabūti 13 dienų. Jie remontavo mano angina pectorij ir širdį. Noriu padėkoti, kurie lankė mane ligoninėje.

Mano viešėjimo laikas nesibaigė. Leidimas galiojo iki gruodžio 5-tos, bet pabijojau, kad neatšaltų oras. Tad 24 spalio teko visiems pasakyti likite sveiki. Visiems tariau širdingą ačiū už mano globą: Pranui ir Bronei Imbrasams ir švogerkai Joana Imbrasienei ir Reginei. Už vaišingumą labai dėkui profesoriaus Grogonio šeimai, direktoriui V. Navickui ir daktarei Vidai ir Edukaiytėms, ir Pranui už palydėjimą į Maskvą. Visiems giminėms tariau ačiū už įteiktas dovanėles.

W. Dorinas

vaizduoti! Bet kad kitaip yra, mato si iš pastabų "Vienybėje", kad ir lietuviai turi įsijungti į ilgėjančias bedarbių eiles ir kad lietuviškos labdarybės organizacijos pradėtų šelpti tautiečius Amerikoje. Ar taip galima šia problema išspręsti, tai jau didelis klausimas. Kad žmonės ieško atsakymo, mato si ir iš nekaltos pastabos "Vilnyje", kad paskutiniu laiku į jų įstaigą užsuka tautiečiai neprenumeratoriai laikraščio ir nusiperka viena kitą laikraščio egzempliorių. Nesupraskite klaidingai, nenoriu kad lietuviai taptų bedarbiais, bet kad žmonės rodytų rūpestį darbo neturintiems tautiečiams.

Romas Šileris

Vilnis, 1983 birželio 9

PRISIŪSTI SVEIKINIMAI PIRM

ST. PETERSBURG, FLA.

Sveikiname "Vilnius" dalininkų suvažiavimą kuris įvyksta gegužės 15 d. "Vilnius" salėje, 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Sveikiname visus jame susirinkusius dalininkus, bendradarbius, korespondentus ir "Vilnius" kolektyvą. Linkime, kad "Vilnius" dar ilgai mus lankytų. Mes saintpetersburgiečiai, nors ir toli nuo Chicagos, bet remsime kiek galėsime.

PRISIŪSTI SVEIKINIMAI PIRM SUVAŽIAVIMO

A.L.D.L.D. 45-ta kuopa (jau gavot)	\$ 500.00
Mary Walaitis	100.00
Emilija Drobinė	100.00
Walter Dubendris	100.00
Lilija Novak	100.00
William Semėnas prisiminimui motinos Petronėlės Semėnas gimtadienio birželio 6 d.	50.00
St. ir V. Kuzmickai	25.00
J. ir B. Vaitkai (jau gavot)	25.00
Della Mikalajūnienė	25.00
Margaret Kliskius	20.00
Frank Bunkus	20.00
W. ir E. Dudai	20.00
Walter Dibulskis	20.00
Al. ir Vera Zuris	14.00
A. Klimavičienė	10.00
R. Zaluba	10.00
J. Greblick	10.00
L. Tvaska	10.00
Petronėlė Lukienė	10.00
Stefanija Yuknis	10.00
J. ir T. Lukai	10.00
Adėlė Budrienė prisiminimui vyro Gus Budrio	10.00
Jacob Harmatiuk, ukrainietis	10.00
V. ir M. Repečkai	5.00
F. ir V. Budrioniai	5.00
H. Sarkiūnienė	5.00
H. Siaurienė	5.00
E. Valley	5.00
Ch. ir M. Tvaskai	5.00
J. Andriulienė	11.00
Viso	\$1,200.00
Linkime "Vilniai" ilgiausių metų.	

OAKLAND, CAL.

Julija Andriulienė

Sveikiname "VILNIUS" dalininkų suvažiavimą, visus dalyvius, vajininkus, korespondentus, skaitytojus, o daugiausia "VILNIUS" kolektyvą.

Linkime Jums energijos ir sėkmės.

Siunčiame su pasveikinimu aukų:

LLD 198-ta kp., Oakland, Cal.	\$ 50.00
Ks. Karosienė, San Leandro, Cal.	20.00
M. Moznraitienė, San Leandro, Cal.	20.00
M. Baltulionytė, San Leandro, Cal.	20.00
A. ir V. Taraškai, San Leandro, Cal.	20.00
Viso	\$130.00

MIDDLETOWN, N. Y.

Dear Vilniečiai:

Enclosed is a check in the amount of **One Hundred Dollars** as a greeting to the Vilnius Shareholders' Convention from the following:

Elena Jeskevičiūtė	\$10.00
Anne Yakstis	10.00
William Malin	10.00
Mildred Stensler	10.00
Victor Becker	10.00
Nellie & Paul Venta	10.00
Amelia & Walter Yuskovic	10.00
Aldona DeVetsco	5.00
Ruth Bell	5.00
Adele Lupsevich	5.00
Alex Mitchell	5.00
Nastė Buknienė	2.00
Aldana & John Katinas	1.00
Ilse Bimba	1.00
Tessie Stočkus	1.00
Amelia Young	1.00
Anna Repsevich	1.00
Joseph Lugauskas	1.00
Nellie Shumbris	1.00
Florence Kazakevich	1.00

Warmest wishes for a successful meeting and long life for Vilnius.

Sincerely,

Amelia Yuskovic

\$100.00

V. ir V. BUNKAI — St. Petersburg, Fla.

A. GABRYS—Lake Villa, Ill.

\$80.00

WALTER DOREN — San Diego, Cal.

\$50.00

LDS—10 KP., New Kensington, Pa.

Vilnius, 1983 birželio 9

per A. CESNIKAS
ANNA BABARSKAS—Kalamazoo, Mich.

JOE KOLL—Phoenix, Az.

B.F. ir MILDRED KUBILIAI — Hot Springs, Ark.

\$30.00

JULIA DRUZAS—Norwood, Mass.

\$25.00

DELLA ir DAN KENT — Mountain Home, Ark.

ELIZABETH REPSHIS — Dorchester, Mass.

BERNICE ir JOE VAITKAI — Seminole, Fla., per J. ANDRULIS
J. ir V. KAZLAU — Wethersfield, Ct.

H. ir R. FEIFERIAI — St. Petersburg, Fla.

ANTOINETTE GERDUS — Washington, Ill.

EX-MINER'S CLUB — Chicago, per FRANCES JORDAN

KONSTANCIJA THOMAS — Johnson City, N. Y.

NEW YORK LITHUANIAN WOMEN'S CHORUS per EVA T. MIZARA

/Bus daugiau/

SVEIKINIMAI PER SUVAŽIAVIMĄ

DETROIT, MICH.

Detroitiečiai sveikina "Vilnius" dalininkų suvažiavimą 1983 m. gegužės 15 d. ir linki "VILNIAI" ILGIAUSIŲ METŲ!!

Teofilė Masienė ir Stefanija	\$100.00
Detroito Lietuvių Klubas	100.00
Frank Ulinskas	50.00
Anna Dočkus	30.00
Detroito Moterų Pažangos Klubas	25.00
Vincas Kirvela	25.00
Anna Daukus	25.00
Lillian Gugas	20.00
Frank Yoshonis	20.00
Patsy Stakvilienė	10.00
Matilda Rudzevičienė	10.00
Peter Stasikaitis	10.00
Elizabeth Ulinskas	10.00
Ruby Jeske	5.00
Mary Norush	5.00
Antoinette Waitkūnas	5.00
Mike ir Patsy Stunskas	5.00
George Janonis	5.00
Tony ir Millie Vasaris	5.00
Albinas ir Susan Bubnelis	5.00
Viso	\$470.00

\$500.00
ALBERTINA JENKINS—Chicago

\$150.00
A. ir F. VAITKAI—Chicago, Ill.
ALMK drg.—Chicago, Ill.

\$100.00
A. ir S. J. JOKUBKAI—Chicago
PETRONĖ MALINAUSKIENĖ — Chicago
J. ir C. SISEVICIAI—Chicago
MILLIE KANCERE—Burbank, Ill.

\$50.00
A. DOCKIENE—Cicero, Ill.
M. ir J. URBİKAI—Chicago
ANNA JACOBS—Chicago

\$25.00
N. IR L. DE SCHAAF—Chicago
MARTHA PLAUSKA—Chicago

ANTANINA BUTKIS — La Grange Park, Ill.

HELEN PAJŪNIENE—Chicago

\$20.00
DRAUGE—Chicago
JULIA URMON—Chicago
JOHN PATECKAS—Chicago
ALICE PAULIUKAS—Chicago

\$10.00
JOHN FEIZA—Cicero, Ill.
LUCILLE MATUZ—Chicago
FRANCES RIMDŽIUS — Cicero, Ill.
J. ir M. MARAZAI—Chicago
ESTELLE BOGDEN—Chicago

\$5.00
MARY MONTVILAS—Cicero, Ill.
Iš viso \$2,055.00

A. BUBNELIO FILMAS "LIETUVA"

Gegužės 15 d., tuoj po laikraščio dalininkų suvažiavimo "Vilnius" salėje, atvykęs iš Detroito Albinas Bubnelis suvažiavimo dalyviams parodė filmą "Lietuva", kurį jis susuko anais metais viešėdamas Lietuvoje.

Daug yra tekę matyti filmų apie šiandieninį žmonių gyvenimą Lietuvoje bet A. Bubnelio filmas, nors neprofesionalo kinofotografo susuktas, tikrai įspūdingas. Žiūrovas filme mato šiandieninę Lietuvą ir tenykštų žmonių gyvenimą tokį, kokį matė filmo autorius. Filme nėra jokių "pagražinimų", jokio "cukraus", kaip kad dažnai esti profesionalų kinofotografų gamintuose filmuose.

Filme žiūrovas mato kai kurių Lietuvos miestų fragmentus, gražias Lietuvos panoramas, kaimą, žmonių gyvenimą, nuotaikas. Ypač būdinga, kad filmas neperkrautas turistinio asmeniškais įspūdziais, o tuo, ką turistai A. Bubnelis matė.

Filmas nėra garsiakalbis, išskiriant tik kai kurias vietas, kur svečiui teko susitikti su savaisiais ir Niujorko "Aido" choro. Kita visa muzika yra pritaikyta filmo autoriaus žmonos Susan. Seanso metu A. Bubnelis per mikrofoną šį tą žiūrėvams aiškina.

Organizacijų susirinkimuose bei didesniuose suėjimuose ir netgi privačiai namuose šis filmas patartina.

Ne be reikalo, kai filmas buvo parodytas "Vilnius" salėje, žiūrovai ilgai plojo autoriui ir ne vienas šluostėsi ašaras, sujaudintas atsiminimų apie Lietuvą. X.

MIELOS VIEŠNIO IŠ KALAMAZOO

Sekmadienį, gegužės 15 d., "Vilnius" dalininkų suvažiavime turėjau garbės susipažinti su mielomis viešniomis drg. Onute Babarskiene ir jos dukra Irena Trivis iš Kalamazoo, Mich. Daug buvau skaičiusi "Laisvėje" apie Onutės veiklą, bet asmeniškai tik dabar susipažinau.

Viešnia netuščiomis atvažiavo, ji atvežė Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijai dovanėlę, be to įteikė \$5 ir paprašė, kad priimtume ją į minėtą draugiją, pabrėždama, kad ne į visus susirinkimus atvyks, bet į renginius, tai pasistengs atvykti.

Tikrai miela ir energijos nestokuoianti draugė. Ji greit pritapo prie čikagiečių ir mes jos lauksime dažniau atsilankant. Vilniėtė

**PAVYZDINGA
"VILNIES" RĖMĖJA**

Albertina Jakienė

Amerikos pažangūs lietuviai gerai pažįsta drg. Albertiną Jakienę ne tik iš jos darbų, bet ir iš stambiaus rėmimo pažangios spaudos. Ji praeitame "Vilnies" dalininkų suvažiavime įteikė laikraščiu paramos \$500 ir įteikusi pasakė, kad ji ir jos velionis vyras Jurgis Jakas-Jan-kauskas troško, kad "Vilnis" kuo ilgiau gyvuotų, teiktų svarbias žinias ir kviestų liaudį į kovą prieš išnaudotojus. Ji už metų kitų, atžymės savo 90-tuosius metus, bet nesijaučia pavargusi ir trokštanti prisidėti darbu ir pinigais, kad laikraštis gyvuotų, o jis gyvuos, jei mes jį remsime darbu, o ne gražiais žodžiais,—ji pasakė.

Kaip Albertina, taip ir jos velionis mylimas vyras daug gražių darbų įdėjo laikraščio labui. Velionis Jurgis Jakas dirbo tūlą laiką "Vilnies" redakcijoje, daug rašė į spaudą ir prisidėdavo su pinigais parama. Po jo mirties, Albertina dar daugiau metėsi į darbą dėl "Vilnies". Per eilę metų buvo direktijos pirmininkė ir daug dirbdavo įvairiuose renginiuose. Dabar, metų naštai didėjant, ji stengiasi stambiau pinigais paremti, nors tiek dirbti jau nepajėgia.

Jei daug turėtume tokių draugių bei draugų kaip Jakai, tai laikraštis dar ilgai gyvuotų ir skleistų tą brangų tiesos žodį. **Vilnietė**

**A. DOČKIENĖ STAMBIAI
PARĖMĖ "VILNĮ"**

Kovo mėnesio pradžioje drg. Adėlė Dočkienė įteikė "Vilnies" paramai \$100. Gegužės 15 d. atvyko į "Vilnies" dalininkų suvažiavimą ir vėl įteikė \$50. Jei taip visi skaitytojai bei rėmėjai pasektų ją, tai "Vilnies" gyvavimas dar ilgai būtų užtikrintas.

Nuoširdus ir didelis dėkui mielai draugei už tokį rūpestingumą. **Vilnietė**

**Linkėjimai iš
Kalifornijos**

Gegužės 22 d. drg. Nancy Bagdonienė paskambino iš Los Angeles, Cal. ir pasiteiravo apie čekiečius bei orą. Ji sako, kad pas juos jau kelinta diena šiluma vargina. Temperatūra siekia virš 90 laipsnių F. Blogiausia, tai rūkas juos vargina. Tuo laiku Čikagoje vos buvo 63 F ir vargino dažnas lietus.

Ji prašė įdėti į laikraštį "Vilnis" prisiminimą Kapų puošimo dienos proga jos mylimos sesutės Onutės Mikulėnienės ir švogerio Petro Mikulėno, kurie palaidoti Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Ji labai mylėjusi sesutę, kuri buvusi tarsi motina jai.

Nancy prašė pasveikinti čekiečius ir palinkėti visiems geros ir tvirtos sveikatos. **Julija M.**

12

**W. Dorinas lankėsi
Čikagoje**

Per Decoration Day šventes iš San Diego, Cal., į Čikagą buvo atvykęs plačiai pažangiečiams žinomas, buvęs čekiečių Walteris Dorinas. Ta proga Čikagoje susitiko su savo giminėmis, pažįstamais, draugais, taipgi buvo užėjęs į "Vilnį", laikraščiu įteikė keletą dešimčių, kas bus paskelbta vėliau.

Walter Dorinas praeitą vasarą lankėsi Lietuvoje. Papasakojo apie savo kelionę į gimtąją žemę ispuodžius, papasakojo apie Kalifornijos lietuvius, "Vilnies" skaitytojus.

Iš Čikagos pakeliui į namus ketino stabtelėti Detroite. **X.**

URBIKAI VYKSTA Į BOSTONĄ

Darbščioji LDS 53 kuopos finansų sekretorė Marytė Urbikienė-Simkiūtė kartu su vyru Juliu birželio 2 d. išvyko į Boston, Mass. Jie pasisvečiuos pas Marytės sesutės Onytės Petrutienės dukrą Joanna Chiko ir jos šeimą ir dalyvaus Joanna ir Frank Chiko sūnaus Frank Jr. vidurinės mokyklos mokslo baigimo puotoje.

Pasisvečiavę savaitę, grįš prie atsakingų pareigų, o Onutė Petrutienė, kuri ten nuvyko gegužės 13 d. dar pabus kokį mėnesį.

Linkėtina visiems malonių atostogų, o jaunajam Frank Chiko toliau tęsti mokslą ir būti šviesiu ir naudingą šios šalies piliečiu.

Vyšnutė

**Ex Mainierių Klubo
narių žiniai**

Dar kartą primename Ex Mainierių Draugiško klubo narius, kad mūsų susirinkimas įvyks birželio 18 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Primenu, kad šis susirinkimas bus pirmas šiais metais, nes dėl finansų sekretorės bei išdinkinės motinos ligos, susirinkimas buvo atšauktas. Reikia tikėtis, kad šį kartą įvyks ir svarbu, kad juo daugiau narių atsilankytų, nes teks išrinkti pilnas valdybos sąstatas.

Jei norime, kad organizacija bei Klubas būtų veiklus, tai turime lankyti susirinkimus.

Pasitikiu, kad nariai matys reikalingą ir gausiai atsilankys į šį svarbų susirinkimą. **Sena Klubo narė**

**Brangus svečias iš
Gimtojo krašto**

Smagu buvo susitikti ir pasikalbėti su mielu svečiu iš Tarybų Lietuvos su muziku Edmundu Gedgaudu, kuris šiuo laiku svečiuojasi pas savo gimines ir sužinojęs, kad vyksta laikraščio "Vilnis" dalininkų suvažiavimas bei banketas, atvyko susipažinti su vilniečiais.

Dar jaunas vyras, bet jau aukštai pasiekęs muzikos srityje.

Daugiau negu malonu susitikti tokius puikius svečius iš senosios tėvynės. **Vilnietė**

**"VILNIES"
DIREKCIJOS ŽINIAI**

Prašau visus "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos narius atsilankyti į posėdį, kuris įvyks birželio 25 d., 1 val. po pietų, "Vilnies" salėje. Reikalų turime daug ir įvairių, nes po įvykusio dalininkų suvažiavimo atsirado naujų svarbių reikalų, kuriuos turėsime apkalbėti ir įgyvendinti.

Pasitikiu, kad visi suprasite šio posėdžio svarbą ir visi atsilankysite paskirtu laiku.

Sker. J. Marazienė

**O. JAKUBAUSKIENE
SVEIKSTA**

Smagu pranešti, kad veikloji ir duonsioji pažangietė Onutė Jakubauskienė gegužės 9 d. grįžo iš ligoninės ir sveiksta. Kaip iš pirmesnio pranešimo žinote, tai jai buvo atsivėrusi skrandyje opa ir nemažai prarado kraujo. Bet gydytojai sulaukė kraujavimą ir davė kraujo. Ligonė sutvirtėjo ir pastarosiomis dienomis vėl trūsiasi savaime daržovių ir vaisių darželyje.

Linkėtina Onutei visiškai sutvirtėti ir būti vėl veikliai ir greitai, kokia buvai pirmiau. **Vilnietė**

**BUVO SUSIRGĖS
A. ANDRIJAITIS**

Anksčiau nebūdavo to parengimo bei šiaip suėjimo, kad būtų nedalyvavęs Čikagos pažangių lietuvių visuomeninio judėjimo veteranas, uolus "Vilnies" rėmėjas A. Andrijaitis, o ypač aktyviai dalyvaudavo laikraščio dalininkų suvažiavimuos. Praeitą suvažiavimą daugelis jo pasigedo.

Anądien jo giminietė, pas kurią jis gyvena, paskambino, jog buvo išvežtas ligoninėn, bet po kiek laiko jau grįžo namo.

Andrių Andrijaitį nuo seniai kamuoja cukraus liga, insuliną jis ima jau per daug metų. Pastaruoju metu smarkiai sušlubavo jo klausa. Laikraštį "Vilnį" ir anglišką pažangią spaudą tebeskaito betarpiškai.

J. Pateckas

**MARYTĖ SMALSTIENĖ
SLAUGYMO NAMUOSE**

Plačiai žinoma, savo laiku daug dirbusi laikraščio "Vilnies" reikalui ludingtonietė Marytė Smalstienė, sūnaus Stanley pastangomis, tapo padėta į slaugymo namus leisti senatvės dienas. Namuose nors buvo slaugoma Social Service slaugė, bet prieita išvados, jog jai bus geriau slaugymo namuose.

Marytė jau 89 metų amžiaus, vargiai begali skaityti, namų apyvokos darbų seniai nebegali apeiti. O kaip daugelis atsimename, buvo energinga aktyvi moteris.

Jos adresas: Baywood Nursing Home, Ludington, Mich. 49431, Room 43. **X.**

K. JURGON LIGONINĖJE

Teko sušnekti su J. Pateckiu ir sužinoti, kad drg. K. Yurgon gegužės 9 d. išvyko į Loretto ligoninę. Kaip ilgai jam teks pabūti, dar nežinia. Patikrins sveikatą.

Linkiu drg. K. Yurgon sveikam grįžti į namus. **Vilnietė**

**T. Masiene
sunkiai susizeidė**

Telefonu teko sužinoti, kad detroitietė Teofilė Masiene, adv. Stefanijos Masytės motina, sunkiai susizeidė. Rašant šią žinią, guli lovoje su sugipsuota koja, netgi ir su walkeriu pereiti per kambarį jai nevalia.

Nuo seniai Teofilė Masiene kamuoja artritis. Anais metais Detroito lietuvių klube krisdama buvo susilaužius koja. Nuo tada be walkerio po kambarį nebegalėjo pavaikšioti. Šį kartą su walkeriu eidama per kambarį vėl griuvo ir vėl sulaužė koja. Skubiai buvo nuvežta pas gydytoją. Gydytojas koją sugipsavo ir uždraudė lipti iš lovos.

Duktė susirūpinus motinos nelaimė, bet puoselėja viltį, gal viskas gerai išeis. **X.**

Mirė Ona Bruzgulienė

Čikagiečiams gerai žinoma Ona Bruzgulienė, kuri užlaikė prieš Lietuvių Tautines kapines užėgą ir gegužinėms daržą, mirė gegužės 18 d. Apie laidotuves teks plačiau parašyti. **A. Vaitkienė**

MIRĖ LIETUVIAI

Gegužės 6 d. mirė Vytautas K. Krikščiukas, sulaukęs 53 metų, gimęs Lietuvoje.

Gegužės 10 d. mirė Alfonsas Visackas, sulaukęs 70 metų, gimęs Lietuvoje.

Gegužės 13 d. mirė Irena Salugienė, sulaukusi 58 metų, gimusi Lietuvoje, Vilkijoje. Amerikoje išgyveno 23 metus.

Gegužės 16 d. mirė Lilian Mackewich, sulaukusi 87 metų, gimusi Chicago, Ill.

Gegužės 16 d. mirė Anna Deveikis, sulaukusi 88 metų, gimusi Lietuvoje, Žiežmariuose. Amerikoje išgyveno 72 metus.

Gegužės 17 d. mirė Leonas Juodikis, sulaukęs 64 metų, gimęs Lietuvoje, Panevėžio apskr. Amerikoje išgyveno 34 metus.

Gegužės 18 d. mirė Anna Bruzgulis-Bruzgulienė, gyveno Willow Springs, Illinois, gimusi Lietuvoje, Vilniaus priemiestyje.

Gegužės 18 d. mirė Alfonsas Micevičius, sulaukęs 78 metų, gimęs Lietuvoje, Vilkiaviškio apskr., Budviečių kaime. Amerikoje išgyveno 33 metus.

Gegužės 18 d. mirė Edvardas Stangenbergas, sulaukęs senatvės, gimęs Lietuvoje, Amerikoje išgyveno 33 metus.

MIAMI, FLA.

Su liūdesiu prisimename mirusius klubo narius. Gaila, negailingoji mirtis išplėšė juos iš mūsų tarpo. Ir išplėšė nemažą skaičių jų, dirbusių klubo reikalui, kad klubas gyvuotų, dėjusių savo pastangas kad šią pažangią organizaciją išauginus.

Su pagarba prisimename juos ir reiškiamo gilią užuojautą jų artimiesiems.

L. S. KLUBO VALDYBA ir NARIAI

LIŪDNAS MIRUSIŲ PRISIMINIMAS

Gerokas laikas prabėgo nuo negailingos mirties atskyrimo iš gyvųjų tarpo mano mylimos sesutės Onytės Mikulėnienės ir brangaus švogerio Petro Mikulėno, bet mano mintyse ir širdyje jų kilnus atminimas tebėra gyvas ir jis toks bus iki mano širdis plaks.

Jiedu ilsisi Lietuvių Tautinėse kapinėse, Chicago, Ill.

**Sesuo — NANCY BAGDON
ir
Sūnus — MINDAUGAS BAGDON
Los Angeles, Cal.**